

100 РОКІВ МІСІЇ «СВЕТ НА ВОСТОКЕ»

Минуле, сучасне та майбутнє
Місіонерського союзу для поширення Євангелія

1920–2020

**Бо ми не себе самих проповідуємо,
але Христа Ісуса, Господа,
ми ж самі – раби ваші ради Ісуса.**

2 Кор. 4:5

Возвращению в Крым
Гр. Т. Тарасову
От комиссии Гр. М. Золотой
На Возврат памяти
Гр. Бабийской акции
в. Вернигоров

УДК: 27-736Світло на Сході(09)
Ц81

Переклад *Олени Зенченко*
Редактор *Анна Назаренко*
Художнє оформлення і дизайн *Андрія Цорна та Клауса Ланге*
Фотографії з архиву місії «Свет на Востоке»

Цорн В.

100 років місії «Свет на Востоке». Минуле, сучасне та майбутнє Місіонерського союзу для
Ц81 поширення Євангелія. / Переклад з рос. О. Зенченко. – К.: Світло на Сході, 2020. – 112 с.: іл.

ISBN 978-617-7554-24-9

Вид. № 02.567
ISBN 978-617-7554-24-9

© «Свет на Востоке», 2020.
© «Світло на Сході», 2020,
укр. переклад.

100 років місії
«Свет на Востоке»
Минуле, сучасне та майбутнє
Місіонерського союзу
для поширення Євангелія
1920–2020

Вальтер Людвігович Жак

«Коли в Росії я був у таборі військовополонених, мене постійно хвилювало одне питання, до якого я подумки і в молитвах постійно повертався: що відбувається з мільйонами російських військовополонених у Німеччині? Це ж такі навстіж відчинені двері, яких в історії місіонерського служіння ще не було! Два мільйони осіб, підданих однієї з найбільших світових імперій, перебувають в ув'язненні в таборах військовополонених.

Слава Богу, дещо таки для них робиться, і цю можливість використали для євангелізації. Але цього замало! Невеличкі групки і гуртки віруючих у Німеччині та за її межами побачили відчинені двері й робили те, що їм було до снаги, – невелике, справді “німецьке” у служінні Господу. Однак, можливо, саме тому Бог так щедро благословив це скромне починання, оскільки нашими «великими ресурсами» Він, зазвичай, не користується.

Коли я повернувся до Німеччини, то запросив друзів, з якими був знайомий іще по служінню

в Росії, Йоханнеса Свенссона та Ларса Еріка Хьогберга, щоб вони допомогли Якову Крекеру та мені у служінні військовополоненим і в заснуванні Місіонерського союзу «Свет на Востоке». Так було покладено початок нашій місії.

Безліч разів восени та взимку 1919–1920 років, уранці – в дощ і бурю, сніг і мороз – ми вирушали в похмурі, оточене колючим дротом барачне містечко, щоб зібрати наших братів довкола Слова Божого для міркування над Його величним планом спасіння людей. Ми обідали разом із ними, приймаючи найскромнішу їжу, а ввечері, після благословенних годин викладання, молитов і духовних бесід, поверталися втомленими до свого заїзного двору в найближчому містечку».

ЗМІСТ

Вступ	8
Початковий період (1920–1929)	10
Буремні роки (1930–1945)	36
Залізна завіса опустилася (1945–1961)	46
Роки закритих кордонів (1961–1988)	62
Початок нової епохи (з 1988 року)	80
Місіонерський союз сьогодні та завтра	108

ВСТУП

В Європі вирувала війна, втягуючи у своє криваве жерло країну за країною, народ за народом. Незабаром вона перетворилася на Першу світову війну, найстрашнішу в історії людства на той період. Загальна чисельність населення країн, що тоді воювали, становила 1,4 мільярда, або ж три чверті всього людства на 1914 рік. Близько 2,5 мільйонів солдатів із 13 країн опинилися в німецькому полоні. Переважно це були піддані Російської імперії. Серед них були росіяни, українці, білоруси, башкири, мордвини, чуваші... За чинними тоді законами, військовополонені, що перебували в понад сотні німецьких таборів, мали право писати й отримувати листи, мати культурне дозвілля та сповідувати свою віру.

У Німеччині християни усвідомили духовну потребу полонених солдатів і підтримували їх, проводячи в таборах біблійні години, курси з вивчення Біблії, богослужіння. В результаті цієї духовної праці у 23 таборах утворилися християнські громади.

У грудні 1919 року пастор Вальтер Жак запросив своїх друзів, менонітського проповідника Якова Крекера та шведських місіонерів, які свого часу благовістили в Росії, Йоханна Свенссона та Ларса Еріка Хьогберга, щоб обговорити з ними служіння військовополоненим, яке стрімко набирало обертів. На цій зустрічі вони вирішили заснувати місіонерський союз для поширення Євангелія серед народів Східної Європи. На таке служіння їх надихнув текст із Другого послання до коринтян: «Бо ми не себе самих проповідуємо, але Христа Ісуса, Господа, ми ж самі – раби ваші ради Ісуса» (2 Кор. 4:5). Тоді отці-засновники місії навряд чи усвідомлювали всі наслідки свого доленосного рішення.

Запрошуємо читачів разом із нами здійснити подорож в минуле та сучасне Місіонерського союзу «Свет на Востоке».

Початковий період (1920–1929)

ЗАСНУВАННЯ МІСІОНЕРСЬКОГО СОЮЗУ

Решение об основании Миссионерского союза было принято в Вернигероде 2–3 декабря 1919 года. Официальное учредительное собрание состоялось 6 февраля 1920 года, а 5 марта 1920 года в реестр местных организаций была внесена запись: «„Свет Востоку“ – Миссионерский союз для распространения евангельской истины среди народов Востока».

Яків Крекер –
менонітський проповідник,
видавець і літератор

Вальтер Людвігович Жак –
реформаторський богослов, пастор,
колишній співробітник «Базельської місії»

Йоханнес Свенссон –
місіонер, представник Комітету
Евангельської місії в Росії (Стокгольм),
викладач і керівник Біблійної школи
«Свет на Востоке» у Вернігероде

Засновники Місіонерського союзу
разом із військовополоненими

Ларс Ерік Хьогберг –
представник Шведського
місіонерського товариства
у Стокгольмі

Ханс Бранденбург, один із керівників Місіонерського союзу «Свет на Востоке», коментуючи внесок у спільну справу отців-засновників місії, писав:

«Практичний розум євангеліста Вальтера Жака отримав надійну підтримку від Якова Крекера, який мав глибокі біблійні знання».

МЕТА І ЗАВДАННЯ МІСІОНЕРСЬКОГО СОЮЗУ «СВЕТ ВОСТОКУ»

Напрямок духовної роботи Місіонерського союзу чітко визначено в його установчому документі:

СВЕТ ВОСТОКУ – Місіонерський союз для поширення євангельської істини серед народів Сходу, м. Вернігероде (зареєстроване товариство) – є об'єднанням німецьких і шведських місіонерських гуртків, що мають перед собою спільне завдання допомогти

народам Російської імперії на її безмежних землях відкрити для себе живу силу Євангелія.

Представником німецького відділення «Свет на Востоке» є Місіонерський комітет, заснований у Берліні 6 лютого 1920 року та внесений територіальним судом від 5 березня 1920 року до реєстру організацій м. Вернігероде.

Будинок місії у Вернігероде на Хубертус-штрассе, придбаний за фінансової підтримки голландського товариства друзів місії

До складу комітету наразі входять наступні особи:

пастор Л. Віттекінд, голова;
пастор В. Л. Жак, керівник справ місії;
книгар В. Відеганд, секретар;
проповідник Я. Крекер, заступник голови;
проповідник Гросманн, Берлін;

комерсант Хальбах, Бад Хомбург;
інженер Кляйн, Еркрат;
директор місії К. Машер, Нойруппін;
проповідник К. Нефф, Ваєрхоф;
комерсант Рудерсдорф, Дюссельдорф.

ВІД САМОГО ПОЧАТКУ – ДРУЖНЄ ТОВАРИСТВО

Уже в рік заснування Місіонерського союзу християнські друзі в кількох країнах об'єдналися задля допомоги в його служінні.

Німецьким відділенням Місіонерського союзу керувало правління на чолі з пастором **Л. Віттекіндом**.

До складу шведського відділення входили два місіонерських товариства: **Kommittén för Evangelisk Mission i Ryssland** (Євангельська місія в Росії) та **Svencka Mission-Förbundet** (Шведський союз місій).

На американському континенті першими друзями Місіонерського союзу стали: **Gospel Committee for Work Among Prisoners** (Євангельський комітет для служіння ув'язненим) і низка менонітських громад.

На чолі швейцарського товариства друзів місії стояли: проповідник **Фрідріх Кьолер** і комерсант **Ф. Гранжан-Кіндлер**.

Естонське відділення очолив технік-суднобудівник **Сироткін**.

Пізніше товариство друзів місії з'явилося і в Голландії.

Співробітники офісу, 1920 р.

СФЕРИ ДІЯЛЬНОСТІ МІСІОНЕРСЬКОГО СОЮЗУ у 1920 році

- **Біблійна школа у Вернігероде**
Викладачі біблійно-богословських дисциплін: **Я. Крекер**, **Й. Свенссон**, **Д. Беккер**, **В. Л. Жак**.
Викладачі загальноосвітніх предметів: **граф К. К. Пален**, **В. Шмідт**.
- **Служіння біженцям у Берліні**
Співробітники місії: **Ф. Боннке**, **Й. Штауфф**, **Л. Вассертрегер** (служіння євреям), **В. Буткевич** (волонтер).
- **Розповсюдження християнської літератури серед російських військовополонених: В. Лозовий** (м. Щецин), **Р. Альбер** (м. Пфуллінген, Вюртемберг).
- **Редакційна російськомовна робота:** письменник **М. К. Мельников** – коректура; **М. Шмідт** – російська Біблійна Симфонія.
- **Офіс у Вернігероде:** **А. Браун** (секретар), **Л. Паульс** (стенотипістка).
- **Вироблення стратегії та підготовка для вирішення масштабних і місіонерських завдань у зв'язку з відкритою (відносною) релігійною свободою в Росії у 1920-х роках.**

Біблійний курс у церкві Зальцведельського табору

Поштовий відділ

ЖУРНАЛ DEIN REICH KOMME

Журнал Dein Reich komme (Хай прийде Царство Твоє) став одним із найважливіших інструментів у мобілізації сил і ресурсів для служіння людям у Східній Європі.

У першому номері журналу за липень 1920 року пастор В. Л. Жак повідомляв про роботу Місіонерського союзу, виокремлюючи наступні напрямки:

Служіння євреям у Східній Європі

Місіонерський союз плідно співпрацює з іншими організаціями, допомагаючи єврейським біженцям зі Східної Європи. Н. Рудницький – єврей, що вірує в Ісуса Христа, погодився один рік керувати нашим служін-

ням у Берліні, після чого він працюватиме в англійській місії, що присвятила себе благовістю серед ізраїльського народу.

Служіння російським біженцям у Берліні

Окрім служіння в таборах військовополонених, Місіонерський союз направляє своїх співробітників благовістити біженцям із колишньої Російської імперії, що постраждали внаслідок революції та Громадянської війни у цій країні.

Розповсюдження літератури у Щецині

Важливим завданням Місіонерського союзу є надання допомоги під час вирушення на батьківщину військовополонених у порту

Щецина. Воєнні дії між Радянською Росією та Польщею унеможливають перевезення людей залізницею. З порту Щецина, що перебував під контролем Німеччини, регулярно вирушали кораблі в бік Росії. Місіонерський союз і шведський Червоний Хрест сприяли поверненню військовополонених на батьківщину. У Щецині перебував співробітник Місіонерського союзу, що роздавав Біблії, Нові Заповіти та християнські брошури солдатам, які очікували відплиття.

«Не випадково така неймовірна кількість синів Росії опинилася в німецькому полоні. Тут, на чужині, Бог розпочав у їхньому середовищі дивовижну справу. Я чотири з половиною роки мав можливість бути проповідником Євангелія серед російських військовополонених і радів разом із ними торжеству вісті про Хрест.

Я переконаний: Бог через них готує щось велике. Тут близько 1700 новонавернених об'єдналися у 26 добре організованих громад баптистського спрямування. Крім них є ще сотні віруючих, що не приєдналися до цих громад. Адже всі люди – місіонери! Звісно, кожен із них окремо є лише «слабким інструментом». Однак Божа дія зазвичай «здійснюється в немочі»!»

Давид Беккер

Проповідник **Давид Беккер**,
один із викладачів
Біблійної школи

Хрещення в річці

Давид Беккер проповідує на зібранні російських біженців просто неба в Берліні

ТАБОРИ ВІЙСЬКОВОПОЛОНЕНИХ – ЦЕРКВИ. РОЗПОВСЮДЖЕННЯ ЛІТЕРАТУРИ

Зі статті Давида Беккера у журналі *Dein Reich kommt*:

«Напевне, жоден інший із чисельних таборів військовополонених у Німеччині не бачив такого щедрого виявлення благодаті Божої, як табір у Зальцведелі. Під час нашого останнього відвідання я, скориставшись можливістю, зазирнув у список членів табірної церкви. У ньому зазначалося 537 осіб! І лише семеро з них опинилися в полоні вже віруючими. Всі інші здобули мир і спасіння в Ісусі Христі тут, у німецькому таборі, далеко від батьківщини. Сьогодні більшість із цих братів повернулася

додому. Віримо, що їхнє світло сяє на спасіння та благословення всьому народу для слави Ісуса Христа».

Військовополоненим масово роздавали Біблії, Нові Заповіти, християнську літературу. Вирушаючи на батьківщину, вони в порту Щецина отримували брошури від нашого співробітника В. Лозового, а за бажанням – також пакунки з духовною літературою. Червоноармійці намагалися завадити Лозовому здійснювати цей труд.

Із листа В. Лозового Вальтеру Жаку:

«Зненацька один із них накинувся на мене, вирвав із рук брошури, які я роздавав, і почав їх рвати. Одні кричали: “Бий його! Вали на землю!” Інші навіжено почали гамселити мене кулаками. “Кидай його у воду! Це зрадник, підкуплений капіталістами, які хочуть нас занапастити. Не потрібно нам вашого християнства!” Слава Богу, що Він зберіг мене від найгіршого, і я зміг вирватися з їхніх рук без особливої шкоди та поранень. Щоправда, голова й тіло в мене все ще болять, але Господь береже... Такого зі мною ще не траплялося, хоча за царських часів мене тричі судили

у Владивостоку, два рази позбавивши на короткий час свободи. Нелюдське поводження, яке я відчув сьогодні, неймовірно засмучує. Але зараз усе позаду, і я тішуся, що здійснилося слово Господа: “Через великі утиски треба нам входити у Боже Царство”. Алілуя!»

На жаль, Василь Лозовий незабаром помер від наслідків цього побиття, ставши нашим першим мучеником.

Біблійна школа в таборі м. Кведлінбург

Викладачі та студенти першого курсу у Вернігероде

Пансіонат «Готтесгабе», перша будівля місії та Біблійної школи

Книги Якова Крекера

БІБЛІЙНА ШКОЛА

Двадцять найздібніших бранців, які вірували в таборі й проповідували своїм землякам Євангеліє, отримали можливість навчатися в Біблійній школі, заснованій восени 1920 року. Заняття відбувалися в орендованому пансіонаті «Вальдфріден» в Хассероді. Потім Біблійна школа переїхала до Вернігероде, в пансіонат «Готтесгабе» («Божий дар»), який придбали для Місіонерського союзу на кошти шведських і швейцарських християн.

НАВЧАЛЬНИЙ МАТЕРІАЛ

Який навчальний матеріал використовували викладачі Біблійної школи, нам, на жаль, майже не відомо. Деякі свідчення збереглися лише про Якова Крекера. Його перші книги, що вийшли друком у видавництві «Свет на

Востоке», склалися з опрацьованих матеріалів його уроків.

Наведемо деякі з них:

- Сокровенне спілкування з Богом. Вернігероде: Вид. «Свет Востоку», 1922.
- Христоцентричний образ Павла. Вернігероде: Вид. «Свет Востоку», 1923.
- Ной і Божий суд. Вернігероде: Вид. «Свет Востоку», 1924.
- Світова держава і Царство Боже у світлі Книги пророка Даниїла. Розділи 1–6. Вернігероде: Вид. «Свет на Востоке», 1928.

З листів, адресованих Вальтеру Жаку, ми також знаємо, що деякі українські брати у СРСР використовували навчальні матеріали Якова Крекера для підготовки проповідників.

СЛУЖІННЯ ВИПУСКНИКІВ БІБЛІЙНОЇ ШКОЛИ

Вальтер Жак писав про прагнення Місіонерського союзу підтримувати християн різних деномінацій на місцях в їхньому благовісті: «Засновувати церкви слов'яни можуть краще за нас. Ми ж прагнемо всюди, де щойно з'являються іскри, роздмухувати полум'я, надсилаючи наверненим Боже Слово та молячись за них».

Саме тому 1925 року Місіонерський союз «Свет Востоку» було перейменовано на «Свет на Востоке».

Коли перші випускники Біблійної школи зібралися вирушати додому, їх благословили в дорогу й дали із собою Біблії, по п'ять Нових Заповітів кожному та іншу духовну літературу. Декілька випускників затрималися в Німеччині, щоб благовістити в таборах ув'язненим червоноармійцям.

Статті та звіти Вальтера Жака в журналах місії свідчать, що листи з Росії від колишніх військовополонених складали в теки, ці теки заповнювали полиці, а полиці – всю кімнату. Тисячі листів зі свідченнями про силу Євангелія! Сотні й тисячі людей наворачалися до Бога, з'являлися нові громади та об'єднання церков.

Перша місіонерська конференція у Вернігероде. Невдовзі такі конференції стали своєрідною візитівкою Місіонерського союзу

Лідери руху пробудження:
Василь Павлов (1854–1924),
Ратушний (ліворуч) і Лисицин (праворуч)

Великі зібрання в Росії 20-х років

ВЕЛИКЕ ПІДБАДЬОРЕННЯ

У доповіді за 4 липня 1923 року Вальтер Жак розповів: «Минулої зими нас відвідав брат Павлов, голова Союзу християн-баптистів, один із ветеранів на російській місіонерській ниві. На його тілі донині збереглися зримі знаки страждань за Христа: за проповідь Євангелія закутий у ланцюги брат вирушав на каторгу до Сибіру. Ми запитали його: “Відколи спостерігається таке значуще духовне пробудження серед народів Росії?” Павлов відповів: “Відтоді, як додому повернулися військові бранці, яким ви, брати, благовістили”».

Місіонери йшли до Сибіру та на Крайню Північ, їхні листи зворушували серця співробітників «Свет на Востоке» та читачів журналу *Dein Reich komme*.

ІСТОРІЯ З ТИСЯЧІ ПОДІБНИХ

На одне з останніх зібрань у таборі прийшов молодий солдат. Того вечора він біля ніг Ісуса Христа віднайшов мир і спокій. Оскільки група полонених, до складу якої входив і цей юнак, уже наступного дня вирушала на батьківщину, брати не мали можливості подбати про нього. Віддавши його на Боже опікування, брати подарували хлопцю Біблію, хоча той не вмів ні писати, ні читати. Цей юнак вважав себе єдиним віруючим на своїй малій батьківщині, тому не подбав дізнатися адреси братів у своєму краї. Новонавернений без перешкод повернувся додому. Його рідне село розташовувалося за десять кілометрів від найближчої залізничної станції. Односельці ніколи не чули про Христа і Євангеліє. Однак вірили в забобон: хто читає Біблію, той неодмінно збожеволіє...

Коли радість від повернення на батьківщину та зустрічі з рідними поступово вщухла, душа молодого християнина потягнулася до спілкування з іншими євангельськими віруючими. Та де їх знайти, він не знав.

В їхньому селищі мали відбутися вибори до місцевої ради. З цією метою в одному місці зібралося понад вісімсот осіб. Тоді юнак наважився на відчайдушний крок. Він прийшов на загальні збори, перед усіма схилив коліна і, ледь стримуючи сльози, почав голосно молитися. У своїй молитві він розповів Богу про те скрутне становище, в якому опинився: «Господи, Ти знаєш, що я люблю Тебе і Твоє Слово! Я прагну жити у злагоді з Твоєю волею. Однак я не вмю читати, і нікому допомогти мені в пізнанні Священного Писання. Пошли мені віруючу душу! Нехай знайдеться ще такий навіжений, як і я!» Після цих слів юнак гірко заплакав.

Люди насміхалися, дехто зі співчуттям дивився на юнака. Але Господь почув його. Молитва віруючої душі справила неймовірне враження на одного молодого комуніста. Його не полишала цікавість: «Чого цей хлопча так любить Біблію? Вчені вже давно довели, що його улюблена книга – суцільна нісенітниця».

Тоді цей комуніст вирішив поговорити з віруючим юнаком. Під час бесіди колишній військовий бранець щиро та зворушливо розповів про своє навернення до Бога в німецькому полоні. Ця проста історія зворушила серце комуніста. Невдовзі він також навернувся до Господа, а за ним і багато інших людей. Урешті-решт майже все поселення увірувало в Бога. Там утворилася велика громада, яка нараховувала понад двісті осіб.

(Повну версію цієї історії ви зможете прочитати в журналі «Віра і життя», 1/19)

Місіонер серед єврейського народу.
Д-р **Леон Розенберг** (у першому ряді ліворуч)

Збірки віршів Віри Кушнір

Яків Дік

100 років місії «Свет на Востоке»

Зібрання в російському селищі

БЕЗМЕЖНЕ БЛАГОСЛОВЕННЯ

Вальтер Жак пише: «Рух (духовне пробудження на терені колишньої Російської імперії на початку 20-х років. – В. Ц.) останнім часом надзвичайно поширився, тож можемо говорити про мільйони віруючих. Цією незліченною силою керують брати, які, як правило, не мають ні загальної, ні богословської освіти, хоча й наставляють у Слові. За таких обставин не дивно, що чимало випускників нашої Біблійної школи призначаються старшими благовісниками, відповідальними за цілі губернії та околиці, свого роду єпископами!»

Д-р Леон Розенберг (1875–1967), викладач Біблійної школи 20-х років, наприкінці

XIX століття заснував в Одесі першу в Російській імперії християнську єврейську громаду. Після погромів, які струнули південь країни, він переїхав до міста Лодзь (Царство Польське за тих часів входило до складу Російської імперії) і там заснував єврейську місію. Повідомлення про це служіння друкувалося у журналі *Dein Reich kommt*. Заснована Розенбергом Американсько-європейська місія «Вефіль» існує й донині. Зять Розенберга, Сергій Абрамович з Юзівки (нині Донецьк), навчався у Біблійній школі у Вернігероде. Донька Розенберга Віра Кушнір – відома російськомовна християнська поетеса. «Свет на Востоке» впродовж усього її життя підтримував із нею дружні взаємини. Багато книг Віри Кушнір уперше вийшли в світ

у нашому видавництві. Оскільки матір поетеси повернулася з Німеччини на батьківщину вже вагітною, то Віра Кушнір стверджувала: «З місією “Свет на Востоке” я пов’язана від дня мого зачаття».

Яків Дік – проповідник і євангеліст у воєнно-революційний період у Росії. Його служіння призвело до духовного пробудження серед солдатів, він керував Наметовою місією, що вказувала на шлях спасіння тисячам людей. Під час громадянської війни Якова Діка та групу місіонерів, яка його супроводжувала, вбили бандити. Про це стало відомо від його вдови, яка у своєму листі до дружини Якова Крекера повідомила про трагедію.

Микита Салов-Астахов у 1920-ті роки керував Наметовою місією після загибелі Якова Діка. Коли влада заборонила це служіння, Астахов вирушив до Вернігероде, де й закінчив Біблійну школу. Потім він емігрував до США, і там незабаром став досить відомим духовним письменником і богословом. Його книжка спогадів про Наметове служіння неодноразово перевидавалася різними мовами. Інша його книжка, «Юдиф», нещодавно російською мовою вийшла в нашому видавництві.

Салов-Астахов написав 1938 року листа прем’єр-міністру Великобританії Н. Чемберлену, який тоді проводив політику умиротворення Гітлера й ладен був «принести

Письменник і богослов **Микита Салов-Астахов****Іван Моторин і Давид Беккер**
на конференції місії «Свет на Востоке»

заради миру більші жертви». В цьому листі Салов-Астахов зокрема попереджував:

«Гітлер почне поводитися з народами за власним свавіллям. Народи будуть змушені виконувати його волю беззаперечно, бо ніхто не матиме ні моральних, ні фізичних сил йому протистояти.

У найближчому майбутньому, в міру збільшення сили Гітлера, для єврейського народу не залишиться місця в Німеччині, Австрії, Італії, Чехословаччині, Польщі, Румунії... Де цей бідолашний народ знайде собі захисток?

Щойно Гітлер очистить ці країни від євреїв, він вогнем і мечем почне знищувати християнство. Ви уникнули війни, під час якої могло загинути кілька мільйонів людей, але Ви підготували ґрунт для загибелі десятків мільйонів.

Іван Моторин, Марасюк і Бодаквенко.
Харків, 1929 р.

Ви виконали дійсно грандіозну місію, результати якої всьому світу доведеться пожинати в найближчому майбутньому. Колись Юда зрадив Христа цілунком, знаком любові. Ви ж цілунком миру зрадили народи, зрадили християнство й народ Ізраїльський.

Горе світу від цього маніяка, який власною манією заразив десятки мільйонів громадян своєї країни, але трагічна буде пам'ять людства про тих, хто рішучої миті допоміг цьому маніяку зміцнитися й укріпитися».

Під цим листом стояв підпис: «Слуга Христа і Його Церкви». Воістину пророчими були слова Салова-Астахова, чудового випускника нашої Біблійної школи!

Доповідачі 2-ї конференції «Свет на Востоке»

Моторин Іван Юдович (1895–1974) також навчався в Біблійній школі у Вернігероде. Він керував євангельським рухом пробудження в Одесі та на Харківщині (у 1919–1934 роках Харків був столицею УРСР). Засновник журналу «Євангеліст». У 1926 році Моторина, якому на той час було 32 роки, обрали керівником Українського відділу Союзу євангельських християн, який він і очолював до 1931 року. Член Всесоюзної ради євангельських християн-баптистів з 1966 року.

Гаппо Баєв перекладає Біблію на осетинську мову в своєму кабінеті у Вернігероде

Книжки Місіонерського союзу

Презентація осетиномовного Нового Заповіту, 1995 р.

ЛІТЕРАТУРНА МІСІЯ

Засновники та співробітники Місіонерського союзу завжди вірили у силу друкованого слова. Поряд зі Священним Писанням люди потребують літератури, що допоможе їм здолати різні труднощі в повсякденному житті.

Ось список перших книг російською мовою, виданих Місіонерським союзом:

- Р. А. Торрей. Як приводити душі до Христа
- Е. Модерзон. Неділя чи субота?
- Х. Рой. Робітник
- Я. Крекер. Пастирство Ісуса
- Я. Крекер. Народжені Богом
- Я. Крекер. Народження згори
- Я. Крекер. Під вогненним стовпом
- Я. Крекер. Досконалість життя викупленого
- Я. Крекер. Життя спасіння
- Я. Крекер. Керівництво Духа
- Я. Крекер. Наодинці зі Спасителем
- П. Сміт. Апостол Павло. Його життя і послання
- Г. Фібан. Духовні поради для новонавернених

- Я. Крекер. На одинці зі Спасителем
- Свідectва істини та сили Євангелія (серія буклетів).

Переклад Біблії

З листа Георгія (Гаппо) Баєва:

– Чому ви не приймаєте ліки? – з подивом запитує лікар.

– Справа ось у чім, – відповідає Баєв, указуючи рукою на Біблію, що лежала на столику поряд із ліжком, – я маю Слово Боже, що лікує і душу, і тіло. Більше я нічого не потребую.

На превеликий подив не лише лікаря, а й багатьох інших людей, Георгій Васильович повністю видужав. Він передає сердечні вітання своїм друзям у місії та просить не

забувати в молитвах його служіння. Адже кожна вільну хвилину й усі свої сили він віддає роботі над перекладом Священного Писання...

Біблійна Симфонія

Грандіозним видавничим проектом у перші роки існування місії стала робота над російськомовною Біблійною Симфонією. Ця непроста праця тривала протягом довгих п'яти років. Вона вимагала не тільки значної кількості робочого часу, а й значних (особливо за мірками свого непростого часу) коштів.

Представляємо вам одного з головних робітників цієї праці.

Наталія Класовська

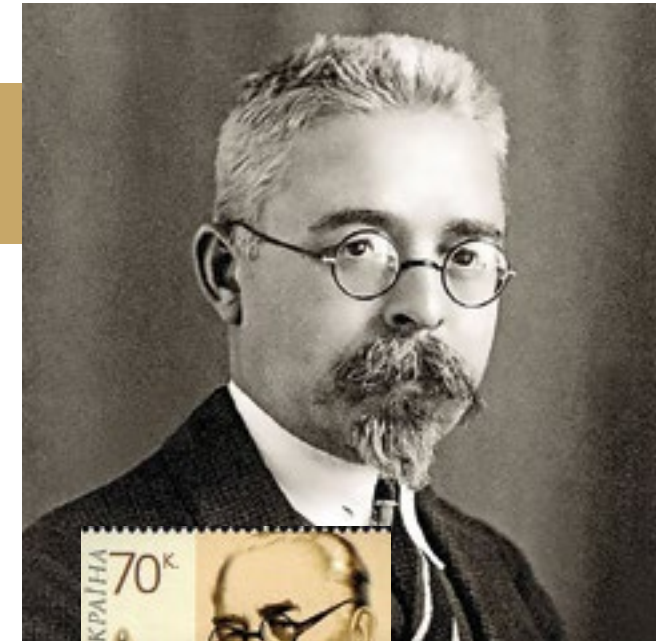
Наталія Володимирівна Класовська

Вальтер Жак про неї писав:

«Це істинно руська жінка. Її батько, Володимир Класовський, був відомим педагогом і викладачем руської словесності у великого князя Миколи Олександровича (сина Олександра II). Наталія Володимирівна, успадкувавши чимало талантів свого батька, брала участь у вихованні трьох князівен – Марії, Софії та Олександри Лівен. Незабаром вона стала близьким другом усієї родини Лівен. І навіть коли діти виросли, а її робота щодо їхнього виховання була завершеною, Наталія Володимирівна й надалі залишалася всіма шанованою та любовою особою в цьому княжому домі.

Утративши в роки революції свій статок, Наталія Володимирівна виїхала з Росії до Латвії й оселилася в Ризі. Та 1923 року вона отримала запрошення від співробітника нашої місії графа Костянтина Палена приїхати до Вернігероде. Тоді ми завершували роботу над чернеткою Біблійної Симфонії, і потребували хорошого редактора.

Граф Пален порекомендував нам Наталію Класовську – і мав рацію. Сьогодні, коли це об'ємне видання вже готове і лежить перед нами на столі, ми впевнено можемо сказати: якби Бог не послав нам настільки посвячену, самовіддану, невтомну та скрупульозну співробітницю, ми навряд чи завершили Симфонію у строки. Коли ми запрошували Наталію Володимирівну до співробітництва, то ще не знали, наскільки великим буде обсяг її роботи. Наш люб'язний граф написав їй тоді в запрошенні: “За кілька місяців Ви, безперечно, зможете повернутися до Риги”. Але місяці перетворилися на роки – майже три роки наша сестра присвятила праці над Симфонією, не маючи ні спокою, ні відпочинку».

Професор і майбутній митрополит
Іван Огієнко, 1926 р.

Учений і церковний діяч Іван Огієнко (1882–1972)

У 1917 році Іван Огієнко почав здійснювати україномовний переклад Біблії. 1937 року він випустив переклад Євангелій, а 1939 – Новий Заповіт і Псалтир. До 1940 року учений переклав значну частину Біблії, проте через війну видати її не вдалося. Нарешті 1962 року, після багатьох доопрацювань і виправлень, Огієнко надрукував повний переклад Біблії.

Український Новий Заповіт у трьох форматах

Вальтер Жак координував роботу спеціальної комісії з перекладу Огієнка й забезпечував необхідне фінансування. Вагомість цього перекладу для українців можемо порівняти хіба що з Біблією в перекладі Лютера для німців.

Місіонерський союз у 2018 році перевидав Новий Заповіт у перекладі Огієнка.

Пункт роздачі допомоги Місіонерського союзу
нужденним у Берліні, початок 1920-х рр.

Книгоноша

а також для підтримки місіонерів у так званих лімітрофах (граничних прибалтійських державах).

Однак тоді ж і в самій Німеччині біженці зі Східної Європи зазнавали чималої нужди.

Родина Доци з пакунком від «Свет на Востоке»

Шарлотта Енс, 2002 р.

СЛУЖІННЯ ДОПОМОГИ ТА СПРИЯННЯ

На початку 1920-х років унаслідок кровопролитної Громадянської війни і політики «воєнного комунізму» в багатьох місцях, особливо Поволжі, розпочався страшний голод.

Місіонерський союз отримував розпачливі листи з проханнями про допомогу від колишніх військових бранців, випускників Біблійної школи, служителів церков євангельських християн і баптистів.

Значну кількість харчів, посівного матеріалу, а також великі грошові суми надсилали тоді до Радянської Росії, України,

Шарлотта Енс – одна з тисяч

У 2002 році наші співробітники відвідали друзів Місіонерського союзу «Свет на Востоке» у Канаді. Однією з них була Шарлотта Енс, уроджена Фаст. Коли ми прийшли до неї у християнський Дім опіки в Абботсфорді, вона відзначала свій 92-ий день народження. Співробітниця закладу, супроводжуючи нас до кімнати Шарлотти, розповіла, що та відмовилася від більшого приміщення, аби мати змогу жертвувати для місії. Наш візит став радісним сюрпризом для старенької. Вручивши Шарлотті подарунки та квіти, ми посідали на стільцях і поцікавилися, відколи вона підтримує зв'язок із Місіонерським союзом «Свет на Востоке». На свій превеликий подив, ми ось що почули:

«З 1924 року! Тоді ми із сестрою отримали з Німеччини від місії «Свет на Востоке» наші перші Біблії». Тоді Шарлотті, доньці українського проповідника, було чотирнадцять. Ми також запитали, як давно вона підтримує служіння місії «Свет на Востоке». Усміхнувшись, жінка відповіла: «Після Другої світової війни ми були біженцями в Німеччині. І 1949 року я відвідала місіонерську конференцію «Свет на Востоке». Того ж року я переїхала до Канади. Незабаром у цій країні я знайшла роботу і з першої ж платні пожертвувала для місії «Свет на Востоке» п'ять доларів».

Конференція місії «Свет на Востоке», 1924 р.

Конференція 1925 р. З гостями.
Праворуч сидить Жак, поряд – Марцинковський

Багдасарянц, Проханов, Баєв

Місіонерська конференція 1925 року

Один із давніх друзів нашої місії розповідав:

«На початку липня 1925 року у Вернігероде відбулася щорічна конференція, яку проводив Місіонерський союз “Свет на Востоке”. На цю зустріч з усього світу з’їжджалося так багато Божих дітей, що вони не вміщалися у жодне церковне приміщення міста. Тому для проведення конференції наймали велику залу стрілецького клубу на околиці міста. Обдаровані проповідники з різних християнських громад і деномінацій сповіщали слухачам Боже Слово, яке в нас зміцнювало

віру. Наприкінці цієї благословенної конференції всі гості, як істинні діти Божі, виказали бажання до від’їзду додому взяти участь у вечері Господній. Вона відбувалася у приміщенні Біблійної школи при Місіонерському союзі, в пансіонаті “Готтесгабе” (“Дар Божий”). Ми з дружиною також поспішили туди.

Зала була переповненою.

Нетривала, проте змістовна проповідь, благословенне споживання хліба та вина, святе причастя. Озирнувшись навкруги, я зрозумів, що тут присутні Божі діти з різних церков і країн. Мені навіть зробилося трохи ніяково. Баптисти, лютерани, методисти, меноніти, хрещені євреї...

У залі також було троє високих чоловіків, які колись навчалися в одній гімназії в Тифлісі (на Кавказі). І ось, за двадцять років, а можливо й більше, вони знову зустрілися на цій конференції. Можна уявити, з якою радістю та подивом чоловіки вітали один одного! Хто були ці люди? Вірменський місіонер Багдасарянц, що нині мешкає у Вінтертурі (Швейцарія), Іван Степанович Проханов, голова Всеросійського союзу євангельських християн, і професор Баєв, викладач Берлінського університету, колишній городничий Тифліса.

Потім я неодноразово згадував це надзвичайне зібрання віруючих людей.

Вихований у менонітських традиціях, я був переконаний, що лише моя братська громада слідує за Христом правильним шляхом. Проте знайомство з християнами інших течій під час моєї санітарно-медичної служби в Росії, а потім і на багатьох зустрічах у Німеччині переконало у зворотному, зробивши моє серце вузьким для мене самого та широким для інших. Це буде навдивовижу, коли всі істинні віруючі візьмуть участь у весільній вечері Агнца (Об. 19:6–9)!

Я з радістю очікую на цю подію! А ти?»

(З журналу *Mennonitische Rundschau*, 5/1968)

ПРЕДСТАВНИКИ ГНАНОЇ ЦЕРКВИ

А потім несподівано перестали надходити листи від випускників Біблійної школи...

Нещодавно ми отримали можливість шукати зниклих безвісти. І вони інколи знаходяться...

Витяг із протоколу засідання трійки УНКВС Алма-Атинської області від 12 жовтня 1938 року

Наймасштабніше в історії Радянського Союзу духовне пробудження було втоплено у крові. Манівцями до «Свет на Востоке» доходили свідчення християн, які страждали від голоду та жорстоких репресій.

Павло Чигалейчик (1894–1938)

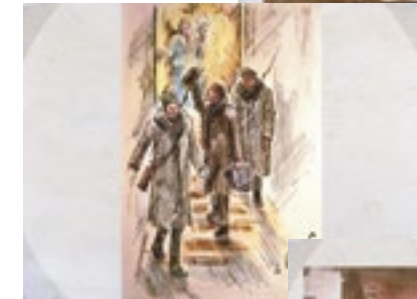

Молитовне зібрання гнаної церкви

«Свет на Востоке» розповідав про це в церквах на Заході, проводив тематичні зібрання та конференції, друкував статті у своєму інформаційному журналі *Dein Reich kommt*, закликаючи християн усього світу молитися за гнану церкву.

Чоловічий гурт «Свет на Востоке», що мав близько 300 виступів на рік

Діапозитивні серії 1920–1930-х рр.

Наш старий діaproектор

Буремні роки (1930–1945)

СЛУЖІННЯ В ДІАСПОРІ

Івану Степановичу Проханову не можна було повертатися до СРСР, тому останні роки роботою Всесвітнього Союзу євангельських християн він керував із Німеччини (за підтримки Місіонерського союзу).

Провідні брати Союзу євангельських християн зі співробітниками місії «Свет на Востоке». Місіонерський союз завжди вважав за необхідне надати підтримку євангельським християнам

ВЕЛИКА МІСІОНЕРСЬКА НИВА

Після Першої світової війни, встановлення нових кордонів у Європі та вимушеного переміщення мільйонів людей на різних континентах перед Місіонерським союзом відкрилася донині небачена місіонерська нива, що простиралася по всій планеті – від

Аргентини в Південній Америці, через Європу та Азію, до Аляски та Північної Америки.

Бог благословив працю Своїх місіонерів. Наведемо лише декілька прикладів чудового та плідного служіння, яке тоді здійснювали віддані співробітники місії.

Журнал «Євангельська віра», що видавався ВСЄХ за участю місії «Свет на Востоке»

Духовні жнива

Вальтер Жак перебував у постійних подорожах. Він часто приїздив до Польщі та приєднаних після війни західних земель Білорусі та України, включаючи Галичину й Волинь. Востанній він бував досить часто, оскільки тоді на Волині розпочалося велике пробудження.

Княжна Софія Лівен, живучи в Парижі, багато попрацювала для благовістя у Франції, Бельгії, Німеччині та інших країнах, скрізь знаходячи страждених емігрантів із колишньої Російської імперії.

Відривний християнський календар «Промені світла» розповсюджувався серед російськомовного населення в Європі, яке тужило за батьківщиною, своєю культурою та мовою.

Княжна Софія Лівен у місії «Свет на Востоке»

Колишній місіонер у Росії Ф. Бонке, проповідник Д. Беккер, священник Архангельський та багато інших допомагали нужденним емігрантам і біженцям у Німеччині.

Колишній викладач Біблійної школи у Вернігероде Рудольф Фогель, Берта Фогель і проповідник Борис Кольйо чимало послужили руським людям в Естонії.

Професор Володимир Марцинковський благовістив російськомовним біженцям і читав християнські лекції в Європі, зокрема в Чехословаччині. Пречудовий оратор, він завжди був бажаним гостем на місіонерських конференціях. Його праці видавалися і навіть донині видаються великими накладками.

Колишній викладач Біблійної школи д-р Леон Розенберг сповіщав Євангеліє євреям у Польщі.

Диякониса Хелен Вайнманн присвятила себе місіонерському служінню серед російськомовних євреїв, що мешкали в Югославії. Її статті в журналі *Dein Reich kommt* несли велике підбадьорення друзям і співробітникам місії.

Проповідник Костянтин Кох служив людям у Фінляндії. Ця країна 1917 року відділилася від Радянської Росії та стала незалежною.

Колишній студент Біблійної школи Фрідріх Козакевич благовістив у Латвії, зокрема в околицях Даугавпілса, де мешкало багато росіян.

Диякониса Хелен Вайнманн несла служіння серед російськомовних євреїв у Сербії.

Слов'янам в Югославії Благу звістку сповіщав випускник Біблійної школи С. Твердовський.

Благовісники в Україні

Фрідріх Козакевич

Сім'я благовісника Рудольфа Фогеля в 1943 р.

В. Марцинковський із дружиною

Пастор Константин Кох

благовістя серед своїх земляків у Болгарії. Ось що він писав у журналі *Dein Reich kommt* (4/1928):

«Дорогий брате Вальтер Людвігович Жак! Сердечно дякую за листівку, яку Ви надіслали мені незадовго до свого від'їзду до Швейцарії.

Хочу поділитися з Вами, як здійснюється служіння в Софії. У першій половині січня ми мали два дивовижних каяття. Першою примирилася з Богом болгарська єврейка. Ми молилися за неї на прохання її віруючого чоловіка. Спочатку жінка щосили опиралася. Але любов Христова, яка переповнює дітей Божих, перемогла. Тепер вона разом зі своїм чоловіком належить Месії.

Друге каяття відбулося 25 січня на молитовному зібранні. Одна російська пані вже давно ходила на наші зібрання, але того

Група віруючих у Болгарії

вечора Господь благословив усіх присутніх особливим духом молитви. І вона з гарячими сльозами каяття відкрила своє серце Господу, віднайшовши в Ньому Божественний мир. Так, Господь здійснює чудеса, кам'яні серця трощить молотом Свого Слова і творить усе нове. Слава Йому за це!

Звичайно, водночас із радощами маємо й переживання. Оскільки наше служіння у Софії серед росіян, болгар і євреїв дедалі більше розвивається, нам терміново необхідно віднайти відповідне приміщення для зібрання – звісно, в оренду. Нам згодилася б і звичайна квартира, щоб ми могли там збиратися для спілкування зі стражденими душами. Наразі ми шукаємо таке приміщення, але якщо ми його знайдемо, то не маємо достатньо коштів для сплати оренди.

Особисто я не маю таких грошей, лише можу цю нужду принести до ніг Ісуса. Оренда коштує приблизно 30 марок на місяць. Прошу Вас помолитися про цю нагальну необхідність, адже без приміщення наше служіння не може розвиватися. Нехай допоможе нам Господь.

Сердечне всім вітання!
У Господі,

В. Квашенінников».

А ПОТІМ НАСТАВ 1939 РІК

Це був переломний період не лише у світовій політиці, а й у житті Місіонерського союзу. На початку 1939 року несподівано від інфаркту міокарда вмирає рушій всієї місіонерської роботи Вальтер Жак. Його служіння підхопили Йоахим Мюллер і Пауль Ахенбах.

Друга світова війна не обійшла і співробітників місії «Свет на Востоке». Деяких із них призвали до відбування військової служби.

Йоахим Мюллер став пастором в одній із церков Штутгарта.

Робота у Вернігероде «ледь жевріла»...

Провідні брати місії «Свет на Востоке» біля могили Вальтера Жака у Вернігероде

А 1941 року Місіонерському союзу відмовили у продовженні випуску журналу *Dein Reich kommt* через нестачу паперу. Згідно з офіційним повідомленням, папір необхідний для «більш важливих і корисних для держави справ».

Під час війни незначна кількість співробітників місії у міру своїх скромних сил служила емігрантам, євангельським віруючим на окупованих німецькими військами територіях, а також «остарбайтерам» (людям, примусово привезеним на роботи до Німеччини). Це було невелике, проте добре й благословенне служіння.

Нове керівництво Місіонерського союзу (справа наліво): д-р Йоахим Мюллер, Яків Крекер і керівник справ місії Пауль Ахенбах

З листа читачки
журналу «Віра і життя» (3/2003):

Обривок газети

«Я опинилася 1942 року в Німеччині в заможного селянина. Як віруюча я хотіла мати спілкування з дітьми Божими. Коли доводилося зустрічатися з іншими дівчатами, вивезеними до Німеччини,

перше, що мене цікавило: чи є серед них віруючі. І ось мені зустрілася одна дівчина-сирота, вихованка інтернату, яка колись відвідувала баптистську церкву. З нею ми поріднилися через віру в Ісуса Христа. Але туга за народом Божим примусила нас палко просити Господа про те, щоб знайти зібрання віруючих. Нас навіть не зупиняло незнання німецької мови.

Якось у неділю, проводжаючи подругу, я побачила, як вітер несе обривок газети. Ми підняли його із землі. І – диво! – це була християнська газета російською мовою. Хоча її назви ми так і не дізналися, на нашому клаптику була адреса: “Вернігероде (Wernigerode), місія ‘Свет на Востоке’”. Наша радість була безмежною! Прямо там ми помолилися і подякували Богові за цей подарунок від Нього. Я написала листа на

зазначену в газеті адресу, а вже за тиждень отримала посилку з духовною літературою. Це було дивовижне джерело, звідки я черпала сили для сповіщення Євангелія своїм новим друзям. З дозволу нашого працедавця Петера Лентнера, невеличка християнська група, створена з українців, почала збиратися для молитви і читання Слова Божого. Після закінчення війни ми повернулися додому, і деякі члени нашої групи прийняли хрещення.

Я часто згадую день, коли Бог послав той дивовижний вітер для того, щоб потім багато хто покавсяся...

Молю Господа мого благословити працю всіх співробітників вашої місії й надалі. Я постійна передплатниця журналу “Віра і життя”. Ми в церкві молимося за вас. Пригадую брата Р. Фогеля, який вів листування з нашою групою. Пізніше я дізналася, що він відійшов у вічність...

Прошу передати мої вітання в Німеччину, в Місіонерський союз “Свет на Востоке”. Ми не лише пам’ятаємо про їхню працю, а й молимося за них.

Марія Андрикевич,
уроджена Сивчук,
м. Хмельницький, Україна.

Марія Андрикевич, уроджена Сивчук, ліворуч

Залізна завіса опустилася (1945–1961)

ВІДРОДЖЕННЯ МІСІЇ НА НОВОМУ МІСЦІ

До моменту загибелі Третього рейху 1945 року й окупації міста Вернігероде спочатку американськими, потім англійськими й, нарешті, радянськими військами діяльність Місіонерського союзу «Свет на Востоке» фактично припинилася. Евальд Шварцкопф, який працював у місіонерському видавництві, 1942 року загинув на фронті. Інші співробітники, хоча й повернулися з війни неушкодженими, незабаром переселилися до Західної Німеччини.

Яків Дік

Ерна Зіхтіг

Йоахим Мюллер,
керівник місії 1934–1942 рр.

Ханс Бранденбург,
керівник місії 1949–1965 рр.

Будинок місії «Дар Божий», 1920–1948 рр.

Яків Дік і нові співробітники Місіонерського союзу

У цьому будинку місія орендувала приміщення для офісу

Бернд Дік,
директор місії в 1965–1983 рр.

Співробітники та керівники місії в повоєнні роки

ЗМІНИ В МІСІЇ «СВЕТ НА ВОСТОКЕ»

Бернд Дік, директор місії в 1965–1983 рр., про відновлення роботи в Штутгарті:

«Найбільші випробовування Місіонерського союзу "Свет на Востоке" припали на 1945–1948 роки.

Місто Вернігероде, в якому було засновано місію, відійшло до радянської окупаційної зони. Наше благословення служіння у Східній Європі наблизилося до свого завершення. Щоб не зашкодити багатьом нашим друзям, які мешкали в атеїстичних країнах, ми поспіхом спалювали всі листи й документи. У ті драматичні й епохальні для всіх нас роки

я був іще підлітком. Мої батьки працювали в місії від часу її заснування. Родом з України, вони надали перевагу переселенню з дітьми на Захід, аніж депортації до Сибіру. Тоді ми ледь не приєдналися до потоку біженців-мennonитів, які вирушали за океан. Але Бог нам дуже ясно показав, що потрібно знову зібрати співробітників і друзів місії та відновити служіння.

Пастор Йоахим Мюллер, Ерна Зіхтіг, мій батько Яків Дік і Рут Моль стали першими штатними робітниками відновленої місії. У маленькій кімнаті на мансарді шкільної будівлі у Штутгарті (квартал Мюльхаузен)

приймалися поштові відправлення і пожертвування, складалися листи-подяки, збиралися пакунки. У підвалі будівлі я допомагав розпаковувати надіслані з Англії, Швеції, Голландії та Швейцарії посилки з гуманітарною допомогою (Біблії, одяг, продукти). Після виснажливого перепакування все це на місіонерському візку відвозили на пошту. Звідти посилки розходилися за зібраними нами контактними адресами в повоєнній Німеччині, де люди страждали від гострого фізичного та духовного голоду».

У жовтні 1946 року відбулася наша перша місіонерська конференція в Західній Німеччині. Вона проходила в Штутгарті-Мюльхаузені. З доповідями на ній виступили єпископ

Вурм і директор місії Крекер. Це був останній публічний виступ Якова Крекера. 12 грудня 1948 року, у третю неділю Адвента, після двох років виснажливої хвороби Господь покликав його до Себе.

«Щоп'ятниці наша невелика місіонерська родина зазвичай збирається ввечері в Мюльхаузені в любої "матусі Крекер", удови нашого незабутнього багаторічного директора. Ми читаємо отримані за тиждень листи, обговорюємо різні питання, що стосуються Місіонерського союзу. Але найголовніше – ми в молитві схиляємося перед Богом та приносимо Йому хвалу наших вуст і прохання.

Цієї миті ми подумки охоплюємо весь світ: Східну Європу, Парагвай, Австралію, Канаду,

Громада в Берліні

Макс Фербер (1899 – бл. 1950), викрадений 1948 р. у Берліні та засуджений за місіонерську діяльність. Загинув у радянському таборі

Рудольф Фогель (1892 – бл. 1950), багаторічний викладач нашої Біблійної школи. Пізніше – пресвітер російськомовної громади в Берліні. 1948 року був викрадений радянськими агентами МДБ. Помер у в'язниці

Дитяче служіння в Естонії. **Берта Фогель**

США. Згадуємо всіх страждених, полонених, вигнанців зі своєї батьківщини. Молимося, щоб усі наші посилки досягли мети, щоб Слово Боже, яке сповіщається різними мовами, поширювалося якомога далі, виявляючи силу Господа. Молимося про необхідні кошти для продовження місіонерської роботи. Просимо перед Богом за всіх, хто жертвує, і читачів нашого журналу. А якщо хтось із нас перебуває в дорозі, то в п'ятницю ввечері він усе одно подумки перебуває разом із членами молитовного гуртка.

Хто бажає до нас приєднатися?»

(Dein Reich komme, 10–11/1950)

ОСОБИ БЕЗ ГРОМАДЯНСТВА ТА ІНШІ СТРАЖДЕНІ

У повоєнні роки в Західній Німеччині було близько 13 мільйонів біженців з інших колишніх німецьких територій і так званих «ді-пі» (від англійського DP displaced person – «переміщена особа»). Це були люди без громадянства. Вони юрилися в жалюгідних халабудах, адже тоді вся Німеччина лежала в руїнах. Багато хто голодував.

Співробітники Місіонерського союзу постійно перебували в дорозі. Вони намагалися звернути увагу церков на злиденне становище «ді-пі» та на безмежну місіонерську

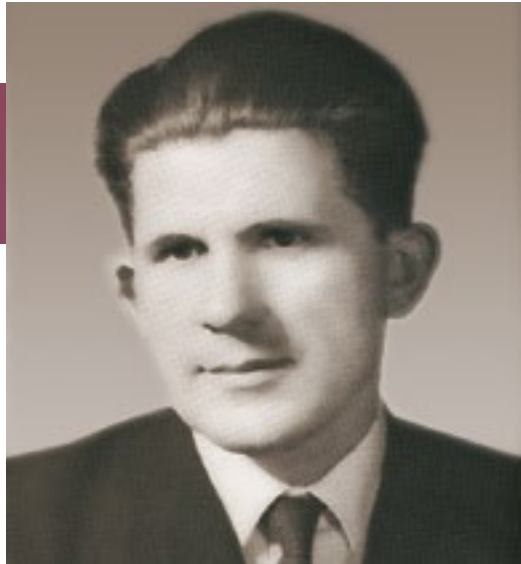
ниву. В цих нових таборах працювали: Берта Фогель – на півночі, брат Вессель – у центральній частині, а Фрідріх Козакевич – на півдні Німеччини.

Незабаром у багатьох місцях, подібно до таборів під час Першої світової війни, утворювалися біблійні гуртки та цілі громади. Потім ці групи об'єдналися в самостійний Союз церков, з яким «Свет на Востоке» завжди підтримуватиме тісні зв'язки.

Фрідріх Козакевич

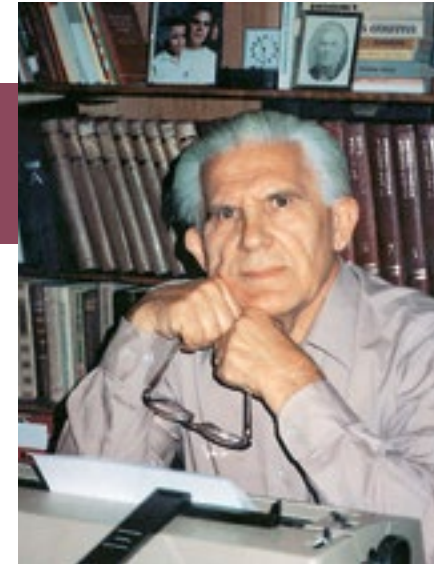
Один із присутніх у п'ятницю на вечірньому зібранні Місіонерського союзу молиться: «Господи, благослови брата Козакевича! Лише Ти знаєш, де саме він зараз перебуває...»

Микола Водневський

Микола Водневський із Хансом Бранденбургом

На конференції місії «Свет на Востоке»

Серед чисельних «ді-пі», які почули в Німеччині Благу звістку, був і майбутній співробітник місії «Свет на Востоке» Микола Водневський. Потім він розповість про це в одній зі своїх книжок.

Микола Водневський

«Сьомого серпня 1948 року по обіді в мої двері в Мюнхені постукали.

– Прошу!

Двері трохи прочинилися, і перш ніж появилась голова, я побачив великі окуляри в роговій оправі.

– Можна? – зачиняючи за собою двері, поцікавився в мене п'ятдесятилітній чоловік.

– Авжеж... Звісно.

Це був коренастий, огрядний чоловік. Він зняв капелюх, потім окуляри й ретельно витер їх хустинкою. Велику лису голову рясно укривали великі краплі поту. Здавалося, ніби чоловік потрапив під дощ. Незнайомець дивився прямо, м'яко всміхався, ледь примруживши очі.

Після звичного вітання він увічливо запитав:

– Скажіть, будь ласка, чи цікавить вас духовна література?

– Так, – не замислюючись відповів я.

– Тоді можу запропонувати вам євангельську літературу. Маю при собі дещо...

Минуло кілька тижнів. Цей чоловік часто бував у мене. А одного пречудового дня ми з дружиною та сином схилили перед Богом коліна...»

Микола Водневський емігрував до США. Там розкрилося чимало його талантів. А 1973 року Водневський став співробітником Місіонерського союзу. Він підготував перший випуск християнського журналу, який 1974 року надрукували в Німеччині. І сьогодні, а відтоді понад 45 років минуло, це видання продовжує своє життя під тією самою назвою, яку дали йому засновники – «Віра і життя». Крім того,

Микола Водневський відродив видання християнського відривного календаря «Промені світла», і той знову набув популярності серед євангельських віруючих. Чимало віршів Водневського покладено на музику, і вони стали піснями, які зараз лунають у багатьох країнах, а також і в Росії, де він народився. Водневський слушно вважається найвідомішим російськомовним християнським письменником сучасності.

А все почалося зі стуку в двері та появи таємничого незнайомця. Ми припускаємо, що це був наш брат Фрідріх Козакевич. Опис незнайомця Миколою Водневським неабияк нагадує цього відданого Господу чоловіка.

Софія Лівен у своєму кабінеті

Місце проведення біблійного табору в Дасселі, 1956 р.

Княжна Софія Лівен

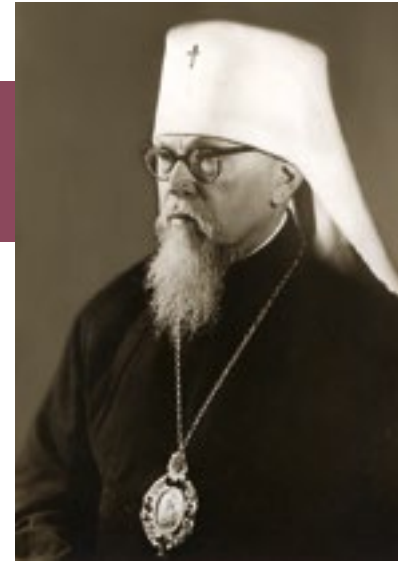
Припорошена сивиною проповідниця-аристократка невтомно переїжджала з міста до міста, з країни до країни, беручи участь у молитовних зібраннях і християнських конференціях (за сприяння Місіонерського союзу).

Жодне доручення не здавалося княжні мізерним – вона відвідувала й окремі родини, й домашні гуртки. Охоче віддаючись у Господні руки, Софія Лівен разом із Хансом Бранденбургом брала участь у проведенні багатьох «біблійних таборів».

«Повернувшись до Хільдесхайма, я одразу ж разом із фрау Рітмаер, донькою пастора Жака, почала збиратися в дорогу, щоб устигнути на наш біблійний табір у Дасселі, який розпочнеться вже наступного дня. Вивчення Священного Писання, спілкування з друзями, а ще відпочинок на природі – Божім творінні – справили на мене достатньо цілющий вплив. Деякі наші гості

неабияк збадьорилися у своєму слідуванні за Христом. Я щоразу тішуся, коли на таких зустрічах присутні люди зі Східної Європи. Так хочеться допомогти їм відчувати, що їх не забули і що всі діти Божі в Ісусі Христі є однією родиною, хоч би де вони перебували».

(Зі спогадів Софії Лівен про восьму місіонерську подорож до Німеччини. Dein Reich kommt, 1–2/1957)

Архиепископ Никанор (Абрамович)
«Ми прагнемо бути Церквою
не за буквою, а за духом!»

«Сердечне вітання від Берлінської церкви, листопад 1954 р.»
Удова мученика Макса Фербера (стоїть перша ліворуч)

У співробітництві з Фінською місією та її керівником пастором Костянтином Кохом у християнському будинку відпочинку «Шьонблик» під Швебиш-Гмюндом щорічно проводилися Біблійні курси російською мовою для служителів Української автокефальної православної церкви в еміграції. Туди з'їжджалися священники з Німеччини, Франції, Бельгії та Великої Британії.

Гаррі Нагель ніс служіння розповсюдження Біблії у Франкфурті-на-Майні.

Там також проводилися численні студентські та молодіжні зустрічі. Шість років потому це служіння підхопило Німецьке Біблійне товариство.

Серед перших книг, виданих після поновлення роботи Місіонерського союзу, були «Блудний син» і «Дорога до Христа» Ханса Бранденбурга, 1955 р.

Цілі Місіонерського союзу, сформульовані 1955 року:

1. Проповідь Євангелія словом усним і писемним серед народів, які мешкають на території Радянського Союзу та залежних від нього країн, а також серед розпорошених по всьому світу емігрантів і біженців із країн Сходу.

2. Служіння допомоги та сприяння Церкві в її стражданнях, а також російським, українським, німецьким та іншим біженцям зі Сходу.

3. Благовістя на Заході з урахуванням набутого досвіду спілкування зі стражденною Церквою та багатьма людьми на Сході.

Арпад Ардер

Сердечна бесіда в місії «Свет на Востоке»

На конференції місії «Свет на Востоке»

На Співочому полі

Арпад Ардер

Арпад Ардер навернувся до Бога через свідчення пастора Ханса Бранденбурга. З часом він став одним із найвідоміших і популярних проповідників у Радянському Союзі. Ось характерний уривок із листа А. Ардера, якого він написав Х. Бранденбургу:

«Одинадцять років тому я у Вашому домі свої ноги поставив на скелю – Христа. І, слава Богу, на цій скелі я стою і донині. Хоча незабаром після мого покаяння мені довелося пройти крізь вогонь і воду, Господь допустив це для мого очищення, за що я Йому надзвичайно вдячний...

Я шукав можливості послужити Моему Спасителю, просив Його керування, і моє

серце дедалі сильніше вабило мене до церкви євангельських християн.

Я відчув там братерську любов і, як мені здається, знайшов у них правильне тлумачення Біблії. Тому вирішив приєднатися до цієї церкви...

Сьогодні в Естонії здійснюють своє служіння близько 30 пасторів євангельського спрямування. З цими служителями я підтримую тісні зв'язки, дехто з них є моїми хорошими друзями. 1950 року сім вільних церков у Таллінні – євангельські християни, баптисти, п'ятидесятники тощо – об'єдналися в одну нову церкву, що налічує до 2000 членів. Їй дали найвищу релігійну споруду в Радянському Союзі, відому церкву святого Олафа. Мене обрали служителем церковної канцелярії та водночас проповідником

(усього в нас 18 братів сповіщають Слово). Це служіння припало мені до серця, бо саме цього прагнула моя душа. Серед віруючих людей маємо багато багатонадійної молоді, кількість якої постійно зростає. Чимало молодих людей вирізняється глибиною думки та серйозністю вдачі. Кількість освічених людей також тішить.

Першого січня 1955 року мене покликали на пресвітерське служіння в одній із церков євангельських християн-баптистів. Ця церква також входить до нашого Союзу. Цієї миті в ній 161 душа, чверть з яких увірували в 1955–1956 роках. Моя дружина керує хором. Ми маємо службову квартиру при молитовному домі.

Як бачите, світло на Сході палає – руки Самого Первосвященника про це дбають!

Я дуже радів, коли через Вас Бог відповів на молитви щодо моїх близьких, то зараз і Ви можете тішитися, що Господь дивовижно відповів на молитви про Схід, яким Ви так опікуєтеся. До речі, тут богослужіння я проводжу російською мовою, бо з дитинства полюбив цей народ. І оскільки Бог привів мене до Себе через читання російської Біблії, то я вважаю себе багато в чому зобов'язаним цьому великому народу...

Вітаю Вас словами: «Він пошле тобі поміч із святині, і з Сіону тебе підпре... Ми будемо радіти спасінням Твоїм, і підіймемо прапор ім'я Бога нашого, – нехай Господь виконає всі прохання твої... Вони похилились і впали, а ми стоїмо та ростемо на силах» (Пс. 20).

Ваш молодший брат Арпад Ардер».

Гонконг у повоєнний час

Подружжя Кулакових, 2019 р.

Швейцарський комітет
місії «Свет на Востоке», 1957 р.Комітет голландського відділення
Місіонерського союзу «Свет на Востоке», 1961 р.

Китай – Гонконг

Місіонерський союз підтримував тісні зв'язки з віруючими з Радянського Союзу в Китаї, куди вони втекли від комуністів. Німці, росіяни, українці намагалися там облаштуватися, але мало кому це вдалося. Там вони переважно убожили, й духовно також. Одним із друзів Місіонерського союзу в Китаї був брат Олексій Петрович Петров. Він отримував від місії посилки з Бібліями та іншою літературою, а також грошові перекази для допомоги нужденним.

Безліч Біблій через Китай надсилали й до Радянського Союзу (після приходу до влади Мао Цзедуна Китай ненадовго став «найкращим другом» СРСР). Ці двері були відчиненими протягом кількох років, після чого надходження Біблій до своїх адресатів припинилося.

Китайські комуністи провадили сувору внутрішню політику, тому люди без громадянства змушені були тікати далі – до Гонконгу. Тисячі людей зібралися там, сподіваючись уже звідти виїхати до інших країн Старого та Нового Світу.

Місіонерський союз для служіння біженцям у Гонконзі запросив випускника нашої Біблійної школи Петра Паульса з Канади. Йому доручалося всіляко допомагати цим стражденним людям. Паульс трудився в Гонконзі понад десять років, доки всі біженці не знайшли собі нової батьківщини.

Один приклад із багатьох

Серед біженців у Гонконзі була й родина Кулакових. Провівши кілька років у виснажливому очікуванні й навіть устигнувши вивчити англійську мову, вони потім разом з іншими родинами перебралися до Австралії.

Їхній син Валлі Кулаков за кілька років по тому вступив до Слов'янського біблійного інституту в Аргентині. Закінчивши навчання, він працював місіонером на християнській радіостанції «Голос Анд». Валлі розповідав: «Читаючи журнал “Віра і життя”, я вивчав російську мову і черпав звідти матеріали для своїх радіопередач». Надзвичайно радісно було це чути від благословенного служителя, що присвятив сорок років свого життя місіонерській праці. Його дружина Наталя, яка також народилася в російській родині в Китаї, донині пам'ятає уроки в недільній школі з «дядьком Петром» Паульсом із Канади.

Швейцарська і голландська місії

Першим керівником Швейцарського Місіонерського комітету в 1922 році став пастор Мойон, а 1929 року на цій посаді його

Барон фон Ботцелаєр,
керівник
голландського відділення
місії «Свет на Востоке»

змінив пастор Пфістер. Беньямін Пфістер (м. Берн) був бажаним гостем на літніх місіонерських конференціях іще у Вернігероде. Під час Другої світової війни Швейцарський місіонерський комітет перетворили на самостійну організацію з тією самою назвою – «Свет на Востоке».

ДОПОМОГА ГНАНИМ ХРИСТИЯНАМ

У всьому нашому служінні я бачу підтвердження слів моєї віруючої бабусі: «Світ прагне Бога!»

Служіння нашого Місіонерського союзу суттєвим чином змінилося після того, як ми почали отримувати детальні описи про утиски християн у Радянському Союзі. Так, 1958 року, в розпалі хрущовської відлиги, у СРСР розпочалася справжня війна компартії та радянської держави проти християн. Метою обов'язкової реєстрації громад був контроль залишків релігійної свободи. До того ж самі християни в особі ВСЄХБ у Москві повинні були чинити тиск на незареєстровані групи. Церковне керівництво ставало інструментом у руках атеїстичного контролю та нагляду.

Це викликало 1961 року супротив з боку незалежних церков, які називалися «ініціативниками». Незважаючи на тотальний контроль з боку влади, вони об'єдналися в підпільну організацію і за кілька років почали випускати матеріали з детальною інформацією про судові процеси проти

християн, а також публікувати списки арештованих проповідників і свої звернення в різні інстанції. Ці документи потайними шляхами передавалися до Місіонерського союзу в Корнталі.

Ми не мали права мовчати. Аж до падіння залізної завіси «Свет на Востоке» надавав широкого розголосу повідомленням про переслідування християн у СРСР.

З опублікованих нами матеріалів, списків арештованих і протоколів судових засідань громадськість дізналася про становище віруючих у Радянському Союзі. До того ж ми намагалися підтримувати зв'язок і з керівництвом ВСЄХБ у Москві, оскільки і воно зазнавало утисків з боку комуністів.

На публікації Місіонерського союзу звернула увагу світова громадськість. Із наших повідомлень багато людей дізналося, що християни в Радянському Союзі, незважаючи на жорстокі гоніння, залишаються відданими Богу та непохитними у вірі. Ця інформація була важливою ще й тому, що чимало лютеранських церков у Німеччині симпатизували комунізму,

принаймні в тому вигляді, яким він показав себе, наприклад, на Християнській мирній конференції у Празі. Багато хто не хотів визнавати переслідування християн у Східній Європі. Важливою подією щодо цього стало створення «Євангельської інформаційної агенції Idea», яка, на відміну від «Євангельської пресслужби» (EPD), правдиво висвітлювала життя християн у країнах Східного блоку.

Чим, окрім необхідної всім віруючим людям молитви, можна було допомогти переслідуваним християнам? Велике значення тут мали євангельські радіопередачі, що лунали різними мовами.

І все ж Біблія для віруючих на Сході була найважливішою допомогою з-поміж усього

іншого. Її друкували на Заході. Чимало християнської літератури перекладалося на східноєвропейські мови. Великий попит був на Симфонію як на найвагоміший підручник для вивчення Біблії. Складно описати, з яким ризиком організовувалися численні таємні перевезення великої кількості літератури в соціалістичні країни. «Свет на Востоке» дивовижним чином став найбільшим «контрабандистом», що перевозив Біблії та іншу християнську літературу за залізну завісу.

Безліч надзвичайно сміливих, мужніх і вірних християн ризикували власною свободою. Вони мешкали не лише в Західній Німеччині, ще більше їх було в НДР та інших країнах Східної Європи.

Разом із потоком російських німців, що перебралися до Німеччини, суттєво збільшилася і кількість гостей на місіонерських конференціях у Корнталі. Їхні свідчення про силу Євангелія в роки переслідування за віру та страждання у виправно-трудових таборах справляли незабутнє враження на багатьох західних християн, які у своєму житті не мали навіть уявлення про такі випробовування. Воістину Христос зберіг і зміцнив Свою Церкву в найтяжчі роки гонінь, бо вона віддано берегла Слово Боже.

Вінріх Шефбук

Вінріх Шефбук

Роки закритих кордонів (1961–1988)

У Місіонерському союзі 1967 року з'явилися нові співробітники: Іван Козлов (востанньому ряді у дверній проїмі праворуч) очолив російськомовний відділ. Дітер Хамер (у дверній проїмі ліворуч) і Мартін Хартман (стоїть перед Хамером, частково затулений) – піонери наших поїздок до Східної Європи.

Із таких подорожей місіонери зазвичай поверталися з останніми новинами про життя пригноблених християн.

Таким чином, 1970 року Місіонерський союз отримав список молодих християн, яких у СРСР заслали у виправно-трудові табори за незаконну місіонерську діяльність.

«Свет на Востоке» друкував повідомлення про це із закликом до молитви.

Еберхард Ріхтер:

«Це було десь 1969 року, невдовзі після мого навернення до Бога. Дізнавшись, що через агентство «Спутник» я замовив путівку до Вірменії (Радянський Союз), мій зять приніс кілька Біблій російською. І коли я, на превелику радість, зміг ці книги передати віруючим у Єревані, то зрозумів: це – моє! Я хочу й надалі займатися цією справою! Біблії були з місії «Свет на Востоке», із Західної Німеччини. Яким чином вони потрапили до нас, у НДР, я не знаю. Але від цієї миті розпочалося моє співробітництво з місією «Свет на Востоке». Озираючись на минуле і пригадуючи роки, сповнені ризику та переживань, я відчуваю вдячність Богу, радість і духовне задоволення».

Справжній професіонал у «контрабандних» перевезеннях християнської літератури для віруючих на Сході

Генріх Фот – один із найсміливіших служителів у СРСР, який координував нелегальні перевезення за часів воєнного атеїзму. Потім він заснував місію «Промінь надії» в Киргизстані, з якою «Свет на Востоке» до сьогодні підтримує добрі взаємини

Еберхард Ріхтер із дружиною Траутліндою на конференції місії «Свет на Востоке»

Микола Петрович Храпов

Микола Храпов, один із найвідоміших керівників підпільної церкви в СРСР, увірував в юнацькі роки.

Одразу після навернення до Бога його засудили на 12 років за віру в Христа. А незабаром після звільнення Храпова знову засудили – вже на цілих 25 років. Однак після смерті Сталіна його разом із мільйонами інших ув'язнених реабілітували, і він вийшов на свободу. Однак 1960 року Храпова втретє позбавили волі на сім років. А 1964 року його знову реабілітували. Із 32 років, які Микола Петрович, член церкви євангельських християн-баптистів, прожив із вірою в Господа, 22 роки він провів у в'язницях і таборах...

Його батько, Петро Іванович Храпов, увірував у Бога 1919 року, перебуваючи в таборі військовополонених у Німеччині. Ось такі шляхи Божі та Його провидіння!

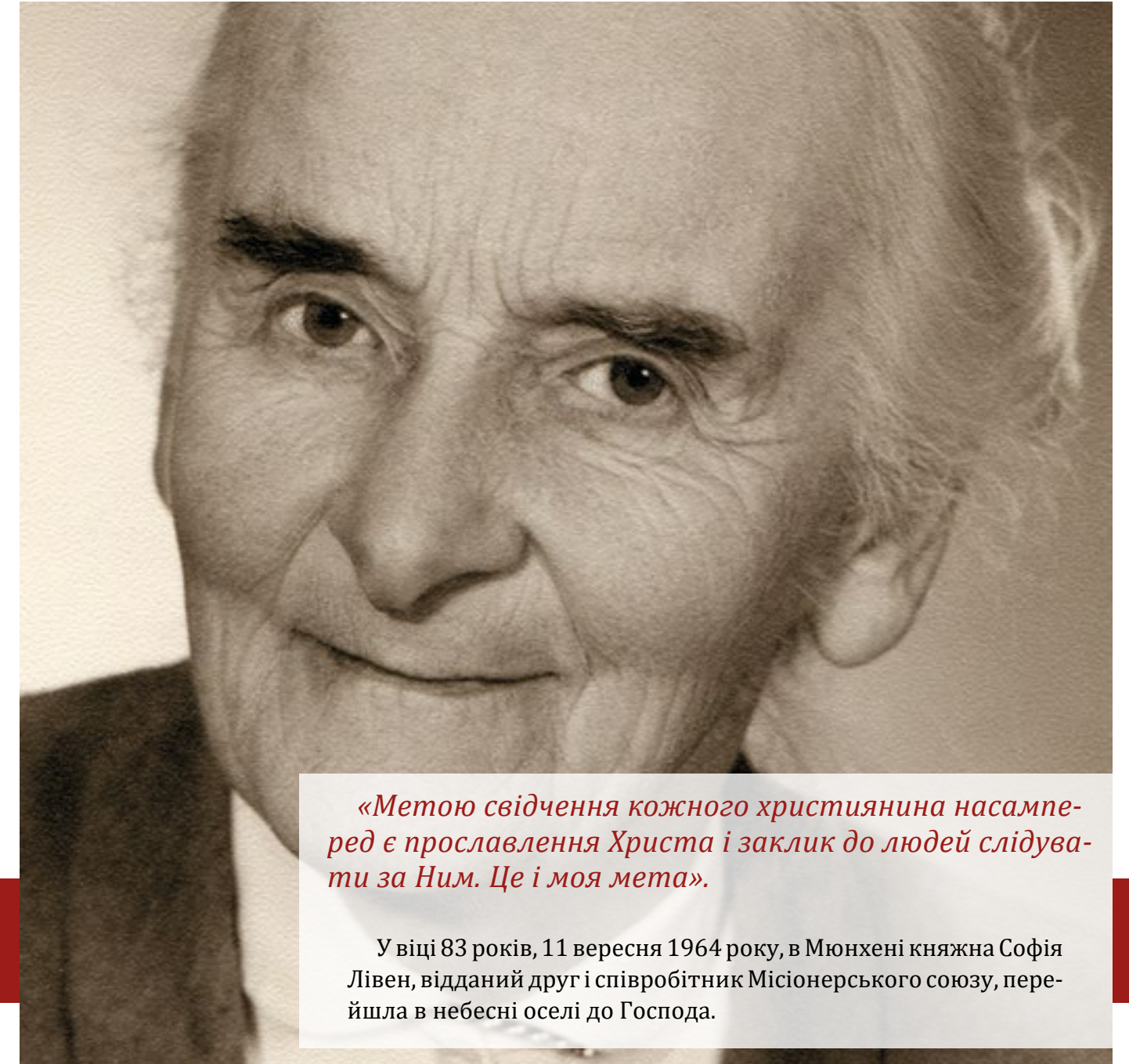
Книжки, переписані від руки

Книжки, розмножені в нелегальних умовах за допомогою гектографа

Софія Лівен у похилому віці

«Метою свідчення кожного християнина насамперед є прославлення Христа і заклик до людей слідувати за Ним. Це і моя мета».

У віці 83 років, 11 вересня 1964 року, в Мюнхені княжна Софія Лівен, відданий друг і співробітник Місіонерського союзу, перейшла в небесні оселі до Господа.

Яків Крекер

Вальтер Жак

Керівники Місіонерського союзу

- 1920–1946 **Яків Крекер** – основзасновник, директор і голова правління
- 1920–1939 **Вальтер Жак** – засновник, керівник місіонерського відділу
- 1922–1948 **Пауль Ахенбах** – керівник місіонерського відділу, керівник справ
- 1922–1961 **Яків Дік** – секретар
- 1934–1942 **д-р Йоахим Мюллер** – керівник місіонерського відділу
- 1946–1948 **Ханс Бранденбург** – голова (замісник хворого Якова Крекера);
- д-р Йоахим Мюллер** – керівник справ
- 1949–1965 **д-р Йоахим Мюллер** – голова;
- Ханс Бранденбург** – рукокерівник місіонерського відділу

- 1965–1969 **Ханс Бранденбург** – голова
- 1965–1983 **Бернд Дік** – керівник місіонерського відділу, директор
- 1969–1985 **Вінріх Шефбух** – голова
- 1982–2000 **Ервін Дамсон** – керівник справ, директор
- 1985–1995 **д-р Хайко Кріммер** – голова
- 1985–2016 **Вальдемар Цорн** – керівник російського відділу, керівник місіонерського відділу
- 1995– **Мартін Хіршмюллер** – голова
- 2000–2007 **Вольфганг Бук** – директор
- 2007–2008 **Армін Єттер** – директор
- 2008– **Йоханнес Ланге** – директор

Йоханнес Ланге

Мартін Хіршмюллер

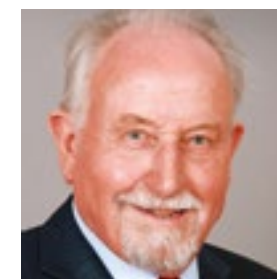
Пауль Ахенбах

д-р Йоахим Мюллер

Бернд Дік

Вінріх Шефбух

д-р Хайко Кріммер

Армін Єттер

Яків Дік

Ханс Бранденбург

Ервін Дамсон

Вальдемар Цорн

Вольфганг Бук

ШО ТАКЕ «СВЕТ НА ВОСТОКЕ» 1973 РОКУ

«Останні роки суттєво зросла кількість читачів нашого журналу, тому хочемо трохи нагадати про наше служіння.

Місіонерський союз «Свет на Востоке» засновано 1920 року проповідником Яковом Крекером і пастором Вальтером Жаком. Наша місія підтримує численні християнські громади у Східній Європі, насамперед у Радянському Союзі. Мета Місіонерського союзу – сприяти розвитку християнського духовного життя в цих країнах. «Там, де з'являється вогонь, ми додаємо вугілля, щоб він іще яскравіше палав», – проголошували засновники місії.

Для досягнення цієї мети колись ми мали Біблійну школу в Вернігероде, де викладання відбувалося російською мовою. Сьогодні основним напрямком нашого служіння є друкарство і розповсюдження Біблій, а також іншої християнської літератури всіма мовами Східної Європи. Від часу свого заснування Місіонерський союз займався також наданням допомоги

Слов'янський табір «Свет на Востоке»
у м. Шорндорф, 1970 р.

нужденним християнам. Цього року розпочнеться нове служіння – наше радіомовлення в СРСР.

Місіонерський союз ретельно перевіряє вірогідність отриманих повідомлень, перш ніж їх опублікувати. Християни зі Східної Європи просять оприлюднити інформацію про їхнє життя. Вони потребують наших молитов. Ми закликаємо церкви Заходу на ділі проявити любов до християн Сходу і подякувати Богу за великі справи, які Він для них здійснює.

«Свет на Востоке» є членом «Конференції євангельських місій», «Об'єднання місіонерського служіння» і «Дияконського центру Євангельської церкви Вюртемберга».

(Dein Reich komme, 3/1973)

Д-р Іван Кмета, Ханс Бранденбург і Бернд Дік
у слов'янському християнському таборі, м. Майзенбах

Двері трохи прочинилися

З кінця 1960-х років і до моменту падіння залізної завіси, коли нарешті відкрилися кордони, служіння Місіонерського союзу залишалося незмінним – невтомно розповсюджувати Боже Слово.

Із розвитком туризму у СРСР і країнах Східного блоку Місіонерський союз отримав певні можливості для відвідування церков у соціалістичному таборі. Одним із найсміливіших християн, який здійснював такі подорожі за дорученням місії «Свет на Востоке», став священник Вальтер Тлах. Із його детальних подорожніх записів співробітники місії чимало дізналися про життя зареєстрованих і незареєстрованих громад баптистів, лютеран і менонітів. Такі записи, а також листи, що при нагоді

Слов'янське зібрання у Штутгарті, 26.08.1973

Вальтер Тлах

приходили від християн із Радянського Союзу, розповіді учасників «контрабандних» перевезень літератури давали місії можливість друкувати перевірену інформацію і відповідним чином планувати подальшу роботу.

Зв'язки місії зі слов'янами, що перебували в еміграції, зміцнювалися завдяки регулярно-му розповсюдженню нашого журналу «Вера и жизнь» й відривного календаря «Промені світла на кожен день». Їхнім упорядкуванням займався Микола Водневський у США, а друкувалися вони в Німеччині.

Відривні календарі «Промінь світла»

Фрітц Зольке, «Божий мандрівник», обдарований проповідник, який відвідав чимало країн за дорученням місії

НОВИЙ ПОТІК ПЕРЕСЕЛЕНЦІВ ЗІ СХОДУ

На початку 1970-х років розпочалася нова хвиля еміграції з СРСР. Цього разу були так звані «російські німці». І знов у таборах переселенців, як і колись, люди з радістю та вдячністю приймали Священне Писання, Дитячі Біблії, різноманітну християнську літературу, що видавав Місіонерський Союз «Свет на Востоке».

Прибули!

Нові Заповіти для доставки на Схід

Віктор Бланк із Вальдемаром Цорном
у Фінляндії передають «туристам»
вдосконалений житловий причеп

У Лозані Бернд Дік із Наталією
Вінс, донькою Георгія Вінса, одно-
го з керівників руху Ради церков
у СРСР, звільненого з виправно-тру-
дового табору й одразу ж висланого
на Захід

Схованки в цьому причепі
вміщали 1100 Нових Заповітів,
надрукованих на замовлення
місії на надтонкому папері

Газовий балон із Бібліями

Ервін Дамсон – співробітник, а потім директор
Місіонерського союзу, організатор «контрабандних» пере-
везень християнської літератури в період закритих кордонів

Комуністи вочевидь не в захваті
від нашої «контрабанди»...

Артур Іванович Маєр у студії

Василь Васильович Магаль
готує радіопроповідь

Микола Водневський за роботою

Вальдемар Клат, наш казахський радіомісіонер

ПОЧАТОК РАДІОМІСІЇ

Благовістя людям, яких не бачиш

«Свет на Востоке» знайшов іще одну чудову можливість сповіщати Євангеліє мільйонам людей. Це стало можливим із започаткуванням нашої радіомісії. У співробітництві з «Транс-світовим радіо» (ТСР) та іншими християнськими засобами масової інформації наші програми російською та казахською мовами звучали в радіоефірі...

Нові програми російською мовою разом із радіостанцією ERF

«Рік тому ми почали записувати серію радіопередач під назвою «Ісус сьогодні – відповіді на запитання спраглих душ». Ця програма передається з кількох радіостанцій до Радянського Союзу.

З жовтня 1974 року «Транссвітове радіо» передає російською мовою нашу другу щотижневу програму «Нові горизонти». В ній християни діляться історіями про те, як віра у Христа допомогла їм віднайти справжній сенс життя. Слухачі з Радянського Союзу

дякують за ці передачі та просять їх продовжувати:

«Микола, 17 років: я регулярно слухаю ваші радіопрограми. Вони мені надзвичайно подобаються...»

«Дуже дякуємо за ваші радіопередачі! Вони дійсно допомагають нам у духовному житті...»

«О другій годині ночі слухаємо вашу передачу. Біля приймача ми схиляємо коліна й молимося разом із вами...»

«Дякуємо вам за участь у цьому служінні Місіонерського союзу!»

(Dein Reich komme, 6/1974)

«Це сталося тоді, коли Радянський Союз вів війну в Афганістані.

В одну церкву в Казахстані прийшов молодий чоловік і розповів про свою службу в Афганістані у військовій частині. Якось вони опинилися в засідці й мали великі втрати. У перерві між боями цей парубок (також казах) сказав: «Потрібно послухати щось нове!» Він почав крутити ручку налаштування радіоприймача, ймовірно, шукаючи якусь музику. І тут чітко почув казахську мову. Тоді це було напрочуд незвично для коротких хвиль, тому парубок прислухався. Диктор говорив: «Навіть якщо ти опинився у великій біді, є Той, Хто може тебе врятувати. Його звати Ісус. Звернися до Нього в молитві!» І солдат біля радіоприймача сказав сам собі: «Аллах нам не допоміг, це ми вже зрозуміли. Помолюся Ісусу!» Цю молитву було почуто: парубок повернувся з війни цілим і неушкодженим. І ось зараз він стояв

біля дверей християнського молитовного будинку, прагнучи якомога більше дізнатися про Ісуса Христа...

А ведучим тієї радіопередачі казахською мовою був Вальдемар Клат із німецького міста Детмольда».

Біографія В. Клата німецькою мовою

«Христос в Євангелії та Корані», «Чому мусульманину складно стати християнином?»

Слайд-притчі Пауля Уайта

Багато дорослих християн у Росії та Україні сьогодні зізнаються, що знають історії про Тото і Твігу напам'ять.

ВІРНІ ЗАВІТАМ

Залишаючись вірними завітам отців-засновників Місіонерського союзу, його співробітники завжди намагалися нагадати церквам на Заході про народи Сходу. З цією метою на початку 1980-х років у співробітництві з Кармельською місією видавалася серія невеличких брошур, які могли поміститися у звичайних поштових конвертах. Тоді з усіх кінців Німеччини відгукнулися волонтери, які на прохання нашої місії розсилали ці брошури.

Багато місіонерів і вихователів недільних шкіл потребували посібників, щоб у доступній формі пояснити дітям Євангеліє. Тому Місіонерський союз у 1980-ті роки підготував серію озвучених слайд-фільмів для малюків і переслав їх до Радянського Союзу.

ЛІТЕРАТУРНА МІСІЯ

Біблія, Симфонія, інтернет

Представник Об'єднаних біблійних громад (UBS) та Інститут перекладу Біблії у Швеції звернулися до місії «Свет на Востоке» з пропозицією підготувати Біблійну Симфонію у формі комп'ютерної програми. Оскільки 1925 року «Свет на Востоке» видав першу російську Симфонію, то дуже символічно, щоб координатором цього нового християнського проєкту виступила наша місія.

Для роботи над Симфонією потрібно було зацифрувати Синодальний переклад російської Біблії. 1988 року Місіонерський союз завершив цю роботу. Відтоді «електронна Біблія» перебуває у вільному доступі, нею охоче користуються багато біблійних громад, видавництв і місій. З розвитком інтернету вона стала доступною для всіх користувачів мережі, а також ввійшла до складу чисельних комп'ютерних програм і додатків.

Редакційна група

Оскільки Синодальний переклад Біблії 1876 року не зовсім зрозумілий сучасному читачеві, Місіонерський союз підготував його нове видання, в якому було виправлено застарілі слова.

Наша «Ювілейна Біблія» вперше вийшла 2000 року. Відтоді багато християнських організацій і громад отримали це видання Священного Писання в безкоштовне користування.

КОРОТКЕ, АЛЕ НАДЗВИЧАЙНО ВАГОМЕ ПОВІДОМЛЕННЯ

Спрощено ввіз Біблій та релігійної літератури

«Згідно з опитуванням людей, які відвідують Радянський Союз, Біблії та християнську літературу там уже, як правило, не конфіскують. Також і стосовно пересилки духовної літератури до Радянського Союзу відчувається певний “неофіційний дозвіл”. Рекомендовані бандеролі, листи з брошурами й листівками за простою доходять до адресатів, навіть на Далекий Схід».

(Dein Reich komme, 1/1988)

І хлинув потік листів...

Це було надзвичайне відчуття: в'язнів сумління випущено на волю, посилки з літературою доходять до адресатів, а в місію хлинув справжній потік листів із Радянського Союзу! Наша радість була безмежною. Водночас ці події стали для нас новим випробовуванням. Траплялося, що на адресу місії надходило до 3000 листів на день. Три тисячі... мішки, гори листів!

Саме лише розпечатування листів забирало надзвичайно багато часу. Тож для цього ми навіть придбали спеціальний апарат.

Годинник – подарунок багатодітної родини як подяка за Дитячу Біблію, отриману від місії «Свет на Востоке»

Ірма Цорн.
Праворуч машинка для відкривання листів

Вальдемар Цорн на зустрічі з читачами «Тропинки» в Москві

Йоханнес Раймер

Йоханнес Раймер за дорученням Місіонерського союзу проводить Біблійні курси у СРСР. Потім на їхній базі з'явилася самостійна місіонерська організація «Логос».

Колона з гуманітарною допомогою

Початок нової епохи
(з 1988 року)

Розпад СРСР і виклики нового часу

Коли наприкінці 1980-х років залізна завіса почала підійматися, ми спочатку не знали, як на це реагувати, тому проявляли обачливість. На кожному засіданні правління Місіонерського союзу «Свет на Востоке» приділявся час на обговорення цього питання, адже ми намагалися аналізувати радикально змінену ситуацію в Радянському Союзі та Східній Європі. Незабаром свобода, отримана християнами на Сході, вже здавалася безмежною. Відкриті можливості для розповсюдження Євангелія були безпрецедентними. У країнах, які «Свет на Востоке» традиційно вважав своєю місіонерською нивою, створювалися все нові громади, союзи та об'єднання, християнські організації та навчальні заклади. І члени нашого правління мимоволі почали перейматися питанням: можливо, те завдання, яке стояло перед Місіонерським союзом протягом довгих десятиліть – підтримка гнаної церкви у СРСР, Східній Європі та Центральній Азії – уже здійснено?

Тоді ми ще не зовсім усвідомлювали, що наше рішення було в цілковитій згоді з пророчим баченням засновників нашої місії, які так сформулювали одну з основних цілей їхнього служіння: «Підготовка до здійснення масштабних місіонерських завдань, які постануть перед Церквою Божою, коли двері в Росії відчиняться». Ці слова було написано в 1920 році!

І ось, коли час настав, двері дійсно відчинилися. Замість того, аби припинити свою діяльність, Місіонерський союз із новою силою став до роботи: наклада наших книг примножилися, з'явилися нові види служіння – для незрячих, біженців, не охоплених проповіддю Євангелія народів. Почали друкуватися нові християнські журнали мовами народів Сходу... І кількість цих журналів і мов, якими сповіщалося Євангеліє, безперестанно зростала.

Ще одне ключове рішення, ухвалене правлінням нашої місії за тих пам'ятних років, полягало в наступному: ми знайдемо на Сході таких служителів, які вже здійснюють цю важливу роботу, до якої їх спонукає Сам Господь, і будемо їм допомагати. Розпочавши з тих осіб у країнах колишнього соціалістичного табору, з якими ми мали контакти ще в період гонінь на Церкву, під час нелегального перевезення християнської літератури, Місіонерський союз поступово сформував цілу плеяду дивовижних служителів. Вони понесли Благую звістку казахам і тувинцям, киргизам і калмикам, мордвинам і чувашам, адигейцям і кабардинцям...

Це служіння також було в душі засновників нашої місії, які надихалися словами Писання: «Бо ми не себе самих проповідуємо, але Христа Ісуса, Господа, ми ж самі – раби ваші ради Ісуса» (2 Кор. 4:5). Цей вірш став лейтмотивом усього служіння Місіонерського союзу.

Вальтер Жак, що стояв у витоків нашої місії, писав: «Засновувати церкви слов'яни можуть краще за нас. Ми ж прагнемо всюди, де тільки з'являються іскри, роздмухувати полум'я, надсилаючи наверненим Слово Боже і молячись за них».

Християни на Сході можуть бути для своїх народів кращими місіонерами, ніж іноземці. Адже вони добре знають культуру, менталітет, мову тих, кому проповідують. Такі християни не потребують спеціального навчання за великі гроші, вони вже готові місіонери. «Свет на Востоке» вирішив посилати західних місіонерів у пострадянські країни лише в надзвичайних випадках.

Нарешті, ще одне дуже важливе питання, яке необхідно було вирішити керівництву та правлінню місії «Свет на Востоке». Це – ставлення до партнерських організацій, які неймовірно швидко примножуються, і до наших помічників у колишніх соціалістичних країнах. Деякі з цих організацій виникли за ініціативи та за сприяння місії «Свет на Востоке», інші – засновані нашими багаторічними партнерами, з якими ми продовжуємо підтримувати добрі взаємини.

Принципи співробітництва «багатої» західної місії та більш скромних у цьому питанні християнських організацій на

місцях, які перебувають в іншій культурі та духовному середовищі, з іншим менталітетом, стали певною проблемою для Місіонерського союзу. Це вимагало Божого керівництва та Його мудрості, і Господь допоміг нам здійснювати сумісне служіння таким чином, що під час обговорень будь-яких питань і в процесі ухвалення рішень ми прагнули слідувати вказівці: «В покорі майте один одного за більшого за себе».

Додержуючись цього принципу, Місіонерський союз «Свет на Востоке» створив співдружність рівноправних партнерських місій і разом із ними втілює в життя те, що пророче бачили наші попередники сто років тому: «Здійснення масштабних місіонерських завдань, які постануть перед Церквою Божою, коли двері в Росії розчиняться».

Залишаючись відданим принципам і завданням, сформульованим сторіччя тому, «Свет на Востоке» сприймає себе не лише за назвою, а й на ділі як Місіонерський союз для розповсюдження Євангелія. Це наше покликання, відповідальність і святий обов'язок.

*Мартін Хіршмюллер,
голова правління Місіонерського союзу
«Свет на Востоке»*

БЕЗМЕЖНІ МОЖЛИВОСТІ

Навстіж розчинені двері й небачений духовний підйом спонукали Місіонерський союз і його чисельних друзів до дії.

До місії надходили гори листів із проханням вислати Біблію та іншу християнську літературу. Щоб відповісти всім, до роботи ми залучили волонтерів. Вони позмінно, майже безперервно, запаковували бандеролі. Для зниження поштових витрат посилки відправляли не з Німеччини, а з Литви (тоді вона ще була у складі СРСР). Трохи пізніше така розсилка здійснюватиметься з Києва.

У Москві заснували Біблійне товариство, у створенні якого Місіонерський союз узяв активну участь.

Вантажівка з Бібліями в центрі Москви

Ельвіра та Вальдемар Цорн
у кабінеті Я. К. Духонченка, 1989 р.

Під час відвідання церков України народжується ідея про створення дитячого християнського журналу.

І ось 1990 року побачила світ «Тропинка».

Разовий тираж журналу
«Вера и жизнь» на кінець 1989 року
сягав 50 тисяч примірників

Голос волаючого в пустелі мегаполісу

Вулична місія Ширинай Досової,
на Красній площі та Арбаті, 1989 р.

Біблія на теренах Радянського Союзу

Місіонер Семен Бородин звернувся 1989 року до досвіду дореволюційних благо-вісників і організував мережу вуличних бібліотек. Отримуючи з місії «Свет на Востоке» книги тоннами, він надихнувся на служіння багатьох своїх наслідувачів. На базі біблійних занять із добровольцями-бібліотекарями утворився чудовий коледж, а потім і вуз у Краснодарі – Кубанський євангельський християнський університет.

Служіння вуличних бібліотек принесло щедрі плоди: чимало людей навернулося

до Бога через читання християнських книг. Місіонерський союз постачав літературу близько 200 таким бібліотекам, регулярно поповнюючи їхні книжкові фонди. Сам Семен Олексійович обслуговував 23 бібліотеки. Із цього служіння виросли 23 церкви, які потім об'єдналися в Євангельський християнський місіонерський союз.

Унаслідок служіння Василя Давидюка у Києві також утворилося кілька церков, які потім влилися в Асоціацію місіонерських церков України.

Вулична бібліотека

Василь Давидюк у Києві розвантажує машину з Бібліями та іншою християнською літературою

НОВІ МІСІОНЕРСЬКІ ОРГАНІЗАЦІЇ НА СХОДІ

Аби впоратися зі збільшеним обсягом робіт, Місіонерський союз, всебічно обговоривши це питання зі своїми давніми друзями, що трудилися для Господа ще в нелегальних умовах, вирішив заснувати нову християнську організацію в Україні, яка дотримувалася б тих принципів у служінні, що й «Свет на Востоке» в Німеччині. Так з'явилася наша братська українська місія «Світло на Сході». Всі християнські проекти, які ми здійснювали на території СРСР, відповідно до принципів, затверджених ще отцями-засновниками місії «Свет на Востоке», обговорювалися з місцевими

церквами та служителями й координувалися на місцях.

У червні 1991 року українську організацію «Світло на Сході» офіційно зареєстрували та приєднали до складу Місіонерського союзу.

Наприкінці 1991 року несподівано для всього світу розпався СРСР, на місці якого виникли нові незалежні держави з власними кордонами. Це призвело до того, що розсилка християнської літератури й доставка гуманітарної допомоги ускладнилися. Для української місії

«Світло на Сході» також стало складніше здійснювати благодійні проекти в інших колишніх республіках СРСР.

А втім у цей період з'явилося багато нових християнських організацій – у тому числі створених за ініціативи місії «Свет на Востоке» та близьких їй співробітників на ниві Божій. Незабаром утворилася нова мережа партнерських організацій, що були пов'язані з нашою місією. Координаційна рада набула форми молитовних зустрічей із представниками багатьох братських об'єднань.

Петро та Валерій Луничкіни в місті Владикавказі організували «Північно-Осетинську місію християнського милосердя».

У Росії та Казахстані, Латвії та Литві, Естонії та Болгарії, Молдові та Румунії активно запрацювали нові християнські організації, які здійснювали служіння в тісній взаємодії з Місіонерським союзом

Координаційна рада місії «Свет на Востоке», яка спрямовувала наше служіння у СРСР

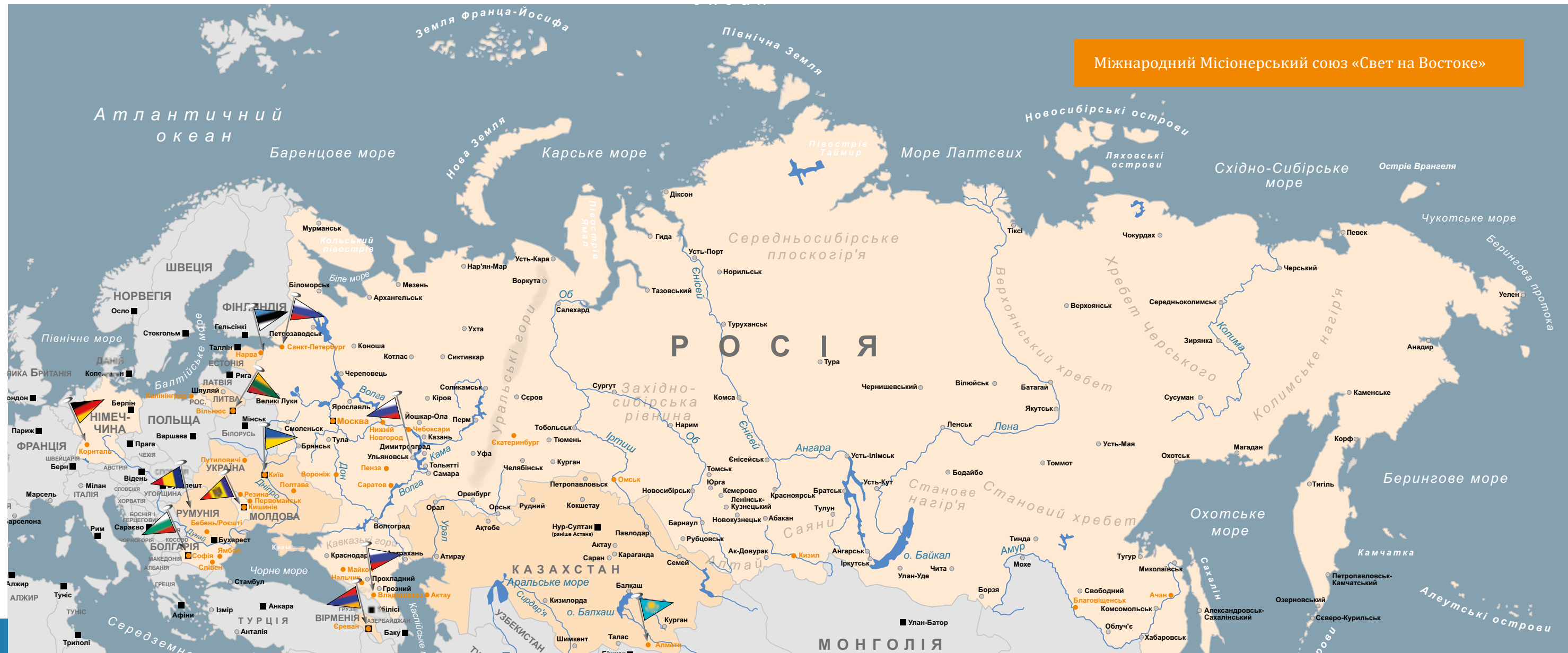
Петро і Валерій Луничкіни

Василь і Алла Давидюк, засновники місії в Києві

Міжнародний Місіонерський союз «Свет на Востоке»

- 🇷🇺 СВЕТ НА ВОСТОКЕ, Вірменія – LUYS AREVELK'UM
- 🇧🇬 СВЕТ НА ВОСТОКЕ, Болгарія – SWETLINA NA BALKANITE
- 🇪🇪 СВЕТ НА ВОСТОКЕ, Естонія – VALGUS ESTONIA
- 🇱🇮 СВЕТ НА ВОСТОКЕ, Литва – ŠVIESA RYTUOSE

- 🇰🇿 СВЕТ НА ВОСТОКЕ, Казахстан – SCHYGYS SAULESI
- 🇲🇩 СВЕТ НА ВОСТОКЕ, Молдова – LUMINA IN ORIENT
- 🇷🇺 СВЕТ НА ВОСТОКЕ, Румунія – LUMINA LUMII
- 🇷🇺 СВЕТ НА ВОСТОКЕ, Росія – SWET NA WOSTOKE

- 🇷🇺 Асоціація місіонерських церков, Росія – AMZECH
- 🇷🇺 Північно-Осетинська місія, Росія – NOM
- 🇷🇺 СВЕТ НА ВОСТОКЕ, Україна – SWITLO NA SHODI
- 🇺🇸 СВЕТ НА ВОСТОКЕ, США – LIGHT IN THE EAST Inc.

- 🇷🇺 СВЕТ НА ВОСТОКЕ, Німеччина – LICHT IM OSTEN
- Столиця
- 🚩 Партнерські організації
- Місце служіння місіонера

ТРОПИНКА

Журнал «Тропинка», що видається місією «Свет на Востоке» з 1990 року, нині є в наявності в усіх дитячих бібліотеках України. Відповідно до статистики Центральної дитячої бібліотеки м. Києва, що керувала всіма дитячими бібліотеками і свого часу допомагала нам розповсюджувати цей журнал, кількість його читачів сягає 1,1 мільйона!

Зупинятися на цьому «Тропинка» не збирається. Вона продовжує розширювати коло своїх читачів, стаючи дедалі багатомовнішою. Журнал виходить російською, українською, німецькою, казахською, киргизькою, болгарською, румунською та грузинською мовами, а з 2017 року в нас з'явилася і вірменська «Тропинка».

Лист з України:

«Я працюю бібліотекарем у селі. Якось мені до рук потрапили два номери дитячого журналу "Стежинка". Хочу зауважити, що це дійсно незвичний журнал!»

Він пречудово оформлений і, що особливо важливо, має повчальний зміст. Адже всім батькам хочеться виховувати своїх дітей достойними людьми.

У нашому селі багато дітей, і всі вони приходять у бібліотеку, щоб пізнати світ, відкрити для себе щось нове, навчитися розрізняти добро та зло.

Тому прошу місію "Світло на Сході" надсилати до нашої бібліотеки цей прекрасний християнський журнал, якщо можливо – українською мовою.

Ваші журнали читають тисячі дітей і дорослих. А якщо ви здійснили наше бажання, то читачів матимете ще більше.

Сердечно вам дякую!

*Оксана Касяневич,
Грушківська сільська бібліотека».*

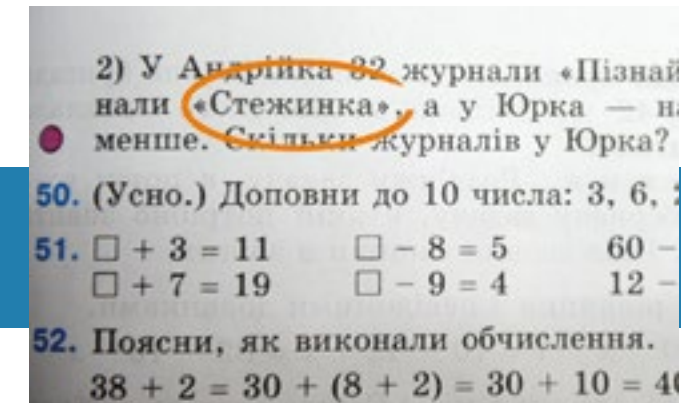
«Стежинка» дуже популярна!

Український журнал «Стежинка» настільки популярний, що про нього є згадка навіть у підручнику з математики для початкових класів. Діти повинні вирішити задачу, склавши певну кількість примірників «Стежинки» та іншого відомого українського журналу.

«Стежинка» позитивно впливає на дітей

Директор однієї української школи написав нам:

«Відтоді як ми включили "Стежинку" до шкільної програми, атмосфера у класах змінилася. Діти менше б'ються, у взаєминах учителів і учнів з'явилося більше поваги, і навіть зросла загальна успішність».

З іншого листа:

«Прошу надсилати мені журнал щомісячно. Мені зараз надзвичайно тяжко: моя мама невіруюча, цікавиться східними релігіями, але я сподіваюся, що Господь зглянеться над нею та збереже від цього божевілля. Вона б'є мене за те, що я вірю в Ісуса. Люба "Стежинко", молися за мене, будь ласка! А я завжди молюся за тебе. Вірю, що Господь звільнить і мою маму.

Ірина (12 років), Київ, Україна».

ХРИСТИЯНСЬКА НАМЕТОВА МІСІЯ

Евангеліст **Андрій Бондаренко**

Наш евангеліст Андрій Бондаренко у Латвії заснував Християнську наметову місію. Він розповідає:

«Це сталося 1987 року, під час перебудови. Нам із дружиною вперше в житті дозволили виїхати за кордон, але поки що до соціалістичної країни. Ми поїхали до Чехословаччини й там зустріли представника Місіонерського союзу “Свет на Востоке”. Ця подія визначила наступні роки нашого співробітництва і сумісного служіння. А рік по тому нам дозволили відвідати Німеччину, де ми взяли участь у щорічній конференції місії “Свет на Востоке”».

Після того як я виступив перед учасниками конференції з вітальним словом, мене запитали: «Чи маєте ви молитовну потребу, про яку хотіли би нам розповісти?» І тоді я сміливо заявив, що мрію про масові євангелізації, на які можна було б запрошувати людей у великий храм-намет.

Я навіть не міг уявити, що моя мрія так скоро здійсниться. Наприкінці тієї конференції оголосили, що Місіонерський союз “Свет на Востоке” вирішив придбати євангелізаційний намет на 400 місць. Так почалося благословенне служіння Християнської наметової місії, яка на сьогодні має 14 містких наметів, а також власні відділення в Росії, Україні, Білорусі та Молдові. Слава Богу за все!»

Біблійні курси та наметові євангелізації

За кілька років центр Наметової місії перемістився до України, ставши одним із напрямків духовної праці «Світла на Сході». Наметове служіння в перші роки існування добре підтримали студенти Біблійних курсів, організованих місією в Києві, які після завершення навчання приїжджали до нас на практику та зміцнювали команду місіонерів.

Сьогодні Наметова місія складається з п'яти благовісних груп, покликаних спеціально для цього служіння. Ці групи щорічно проводять понад п'ятдесят тижневих наметових євангелізацій у різних містах і селах по всій Україні.

ВІДКРИВАЮТЬСЯ НОВІ МОЖЛИВОСТІ

Лео Мартенссон

Зі Швецією нас пов'язує давня дружба. І в нову епоху, щойно це стало можливим, «Свет на Востоке» направив до Росії свого першого місіонера. Ним став Лео Мартенссон (1942-2018), представник народу саамів зі Швеції. Він разом із родиною оселився на Північному Кавказі й там переклав Новий Заповіт (і деякі старозаповітні книги) на адигейську та кабардинську мови.

Лео Мартенссон з родиною

Одночасно з цією непростю подвижницькою працею Мартенссон безперестанно благовістив. Унаслідок його служіння утворилася перша в історії Кавказу Адигейська християнська церква.

Освячення молитовного будинку Адигейської євангельської громади в Майкопі

Алім Кульбаєв

Через служіння «апостола балкарів», як називають Аліма Кульбаєва місцеві християни, Господь заснував першу Балкарську християнську церкву. В її створенні пліч-о-пліч з Алімом (нашим місіонером)

У Казахстані за підтримки місії «Свет на Востоке» виникла Казахська християнська церква

брав участь і співробітник місії «Свет на Востоке» Йоханн Маттіс.

Ця церква й донині підтримує тісні зв'язки з Місіонерським союзом.

Балкарська церква

Тувинська церква

«Перше ж юдеєві...»

Серед переселенців, які прибули до Німеччини, були і євреї з Росії, України та Молдови. Вони також селилися у тимчасових таборах. Співробітники Місіонерського союзу регулярно відвідували єврейські родини й навіть змогли організувати серед них гуртки

з вивчення Біблії. Коли перші відвідувачі цих гуртків навернулися до Христа, «Свет на Востоке» почав видавати журнал «Менора». Він виходив з 1995 по 2006 рік накладом до 68 тисяч примірників.

Єврейський гурток із вивчення Біблії

Д-р Ф.С. Конторович,
представник журналу «Менора» в Росії

Новонавернені почали регулярно проводити богослужіння з християнською проповіддю російською мовою. Молитви та співи на цих зібраннях звучали і російською, і єврейською. Так утворилася перша в повоєнній

Німеччині месіанська церква. Попри сильний супротив, Блага звістка проповідується, служіння месіанських євреїв шириться та збільшується.

Робота над журналом «Менора»

Щорічний фестиваль журналу «Стежинка»

Велика родина

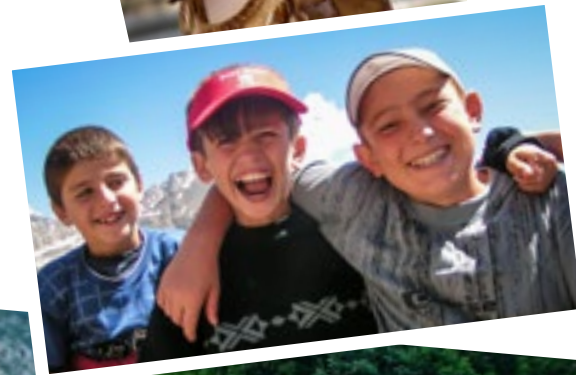
Плідне служіння Місіонерського союзу та близьких до нього християнських організацій дало можливість заснувати цілу серію (чи родину!) братських журналів різними мовами.

Яскравий християнський букет

Християнські організації, які співпрацюють із місією «Свет на Востоке», розвиваються в декількох напрямках. Одні з них спрямовані на заснування нових церков,

Християнські табори на Кавказі, в Киргизстані, Болгарії, Румунії, Естонії

інші – на проведення дитячих таборів, створення клубів «Тропинка», театралізовані постановки євангельських сюжетів, видавничі проекти. До цього варто додати

Клуб «Стежинка»

Студія звукозапису в Києві

християнське радіомовлення, а також викладання уроків етики для тисяч учнів у державних школах (де це можливо). Слава Богу за все!

Радіостанція в місті Владикавказ

Підтримка місіонерів

Християни на Сході дедалі частіше відгукуються на Божий заклик і висловлюють бажання працювати місіонерами в різних країнах. Перш ніж розпочати таке служіння, вони проходять спеціальну підготовку. Для допомоги їм «Свет на Востоке» розробив програму «Індивідуальна підтримка місіонерів», що дозволяє жертвним християнам на Заході безпосередньо підтримувати наших служителів у багатьох країнах Сходу. Сьогодні ця програма охоплює понад 40 місіонерів.

Петро Пасіка – один із наших місіонерів. Через його служіння Господь створив церкву неподалік Вінниці (Україна). Потім Петро переїхав до Росії. Там він заснував євангельські церкви в Саратові та Самарі.

Нині Петро створює церкву у Воронежі. Його прадід увірував у Бога, перебуваючи в німецькому полоні. Повертаючись на батьківщину, він привіз із собою п'ять Нових Заповітів російською мовою. Через свідectво цього християнина до Бога навернулася його родина, і виникла перша в усьому регіоні християнська громада. І ось сьогодні його правнук також місіонер. «Свет на Востоке» колись подарував прадіду Петра Священне Писання, читання якого призвело до дивовижних плодів і принесло благословення не лише його родині, але і – через його нащадків – сотням інших людей!

В одному зі своїх листів до місії Петро Пасіка розповів нам історію сучасного блудного сина в Росії:

«У 18 років Андрій у пошуках кращого життя залишив дім і подався до Петербурга. Кілька років він не телефонував і не писав рідним. Його життя у великому місті було сповнене гріхів.

Якось Андрій дещо поцупив у свого роботодавця і тішився, що все так легко минулося, і його ніхто не запідозрив. Увечері після роботи Андрій лежав на ліжку, міркуючи, як провести залишок дня.

Його погляд зупинився на полиці з книжками. Там була Біблія. Хтось (він навіть і не пам'ятав, хто саме) подарував йому цю книгу. І ось Андрій вирішив її погортати. Біблія розкрилася на Книзі приповістей Соломонових. Читання настільки захопило Андрія, що того вечора він вирішив нікуди не ходити. Читаючи Слово Боже, парубок пригадав своїх батьків. Того ж вечора Андрій їм зателефонував. Мати надзвичайно зраділа, почувши голос сина. Незадовго до цього ми (родина Пасіки)

саме розпочали разом з нею молитися за її сина. Андрій розповів мамі, що почав читати Біблію і Хтось торкнувся його серця. Так в Андрія відновилося спілкування з родиною. Матір, наскільки могла, наставляла сина, але ще більше його наставляв Святий Дух. Незабаром, читаючи Біблію, Андрій відчув докори сумління. В його серці відбувалася боротьба, але він остаточно вирішив: розповісти роботодавцю про свою крадіжку.

Коли Андрій це зробив, то начальник поцікавився причиною цього зізнання. Парубок чесно відповів, що під час читання Біблії Бог його викрив. У підсумку питання вирішили так: Андрій повернув украдене, його звільнили з роботи, але справу до поліції не передали. Парубок повернувся до батьківського дому, у Воронеж. Тут він почав приходити до нас на заняття з вивчення Біблії і незабаром покаявся перед Богом за свої гріхи. За Андрієм покалися його батьки та дві сестри».

Тувинська місіонерка Раїса Кечил

Інтернет і соціальні мережі

Сьогодні люди дедалі більше часу проводять в інтернеті, тому співробітники Місіонерського союзу прагнуть нести Благую звістку і там. «Свет на Востоке» підготував заочні біблійні курси (для дітей і дорослих), на яких можна навчатися, не полишаючи дому: «Йди за Мною!» і «Бути християнином». На кількох сайтах Місіонерського союзу викладаються записи радіопередач, відеопрограми, аудіокниги та багато іншого: www.lio.ru; www.sns.org.ua; www.lio.org.

Сьогодні на наших очах народжується новий великий проєкт: загальнодоступна християнська бібліотека, що містить усі духовні видання місії «Свет на Востоке», які вийшли друком, починаючи з 1920 року. Відвідайте цей сайт: www.liolib.org.

Допомога нужденним

Рік у рік друзі нашої місії в рамках різдвяної акції «Пакет любові у подарунок» на ділі проявляють свою любов до Бога і ближнього, допомагаючи нужденним людям на Сході. Щорічно понад 20 тисяч осіб мають можливість відчувати цю любов!

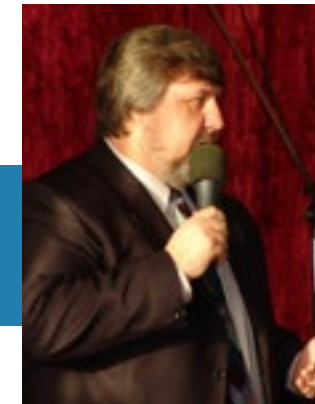
Ці подарунки роздають на євангелізаційних різдвяних служіннях, аби всі люди змогли дізнатися про найбільший дарунок, який Господь зробив особисто для них.

Новий Заповіт осетинською мовою

Інститут перекладу Біблії (Стокгольм) 1993 року видав Новий Заповіт осетинською мовою в перекладі Гаппо Баєва. Весь наклад – 5 тисяч примірників – розійшовся за один тиждень!

Вперше у своїй історії осетини отримали Священне Писання рідною мовою. На врочистій презентації благословенної праці Гаппо Баєва були присутні: президент Північної

Урочистий захід з нагоди першого повного видання осетинського Нового Заповіту. Владикавказ, 1993 р.

Осетії А. Х. Галазов, провідні міністри республіки, а також колишній уповноважений Ради у справах релігії в Північній Осетії С. Р. Бірагов. Усі гості шанобливо тримали в руках Нові Заповіти.

За наказом Уряду останки Гаппо Баєва, великого сина осетинського народу, співробітника місії «Свет на Востоке» доправили 1995 року з Берліна до Владикавказу та з почесними поховали в некрополі Осетинської церкви. Там же Гаппо Баєву встановили пам'ятник.

Могила Гаппо Баєва у Владикавказі

Місіонерський союз сьогодні й завтра

У 2008 році на посаду нового директора місії запросили Йоханнеса Ланге. Того ж року він разом із головою та членами правління Місіонерського союзу з Німеччини і керівниками партнерських організацій із восьми країн відвідали Київ, де всі учасники зустрічі підписали Декларацію принципів християнського співробітництва. Наріжним каменем цього історичного документа стали євангельські цінності та взаємна братерська повага. Ці принципи колись уже проголошувалися засновниками місії «Свет на Востоке».

Урочисто й одностайно підписана Декларація спонукає робітників місії до виконання Великого доручення Ісуса Христа в сучасних умовах, розповсюдження Євангелія серед народів Росії, Східної Європи й Центральної Азії.

У цьому й полягає сенс усього нашого християнського життя і служіння.

Із текстом Декларації можна ознайомитися, наприклад, у книзі Вальдемара Цорна «Краски истории».

За довгі роки існування місії ми перетворилися на дружню інтернаціональну християнську родину. Нам украї важливо

у практичній повсякденній роботі співпрацювати з нашими братами у Східній Європі на рівних, як справжнім партнерам, на основі взаємної поваги та довіри. Раз на два роки ми зустрічаємося з керівниками братських організацій, ділимося з ними досвідом свого спілкування з Ісусом Христом, розповідаємо про наші справи, виклики і труднощі у служінні, радимося і молимося один за одного. Крім того, за допомогою сучасних засобів зв'язку та соціальних мереж ми підтримуємо постійний контакт. У плануванні проєктів і заходів, під час обговорення будь-яких важливих рішень ми вважаємо за необхідне дотримуватися правил, зазначених нами в колективній Декларації принципів співробітництва:

– Ми уважно вислуховуємо одне одного, намагаємося зрозуміти свого співрозмовника. Найсерйознішим чином ставимося до його аргументів. Очікуємо дії Святого Духа, явленого в нашому ближньому та через нього, намагаємося чогось навчитися в кожній ситуації.

– Ми вважаємо, що співробітники християнських організацій краще знають

Йоханнес Ланге

ситуацію у своїй країні, тому дотримуємося такого принципу: кожен наш партнер несе більшу відповідальність за служіння у своїй країні, ніж в інших країнах. Тому аргументи співробітників на місцях мають більшу вагу за аргументи інших осіб.

– Ми, як великий транснаціональний колектив, працюємо разом, рука до руки. Наприклад, матеріали нашого дитячого журналу «Тропинка» готуються в Корнталі (Німеччина), а оформлюються в Україні. Журнал «Вера и жизнь» також складається в Німеччині, а оформлюється в Болгарії. Підготовлені в Корнталі тексти книг і журналів у Києві озвучують професійні диктори та записують на диски. Потім

вони тиражуються і роздаються людям, насамперед із вадами зору. Крім того, ці записи транслюються в ефірі християнської радіостанції у Владикавказі, а також деякими іншими каналами.

– Якщо один із наших партнерів має великий досвід у якомусь служінні, він охоче ділиться всім цим задля спільної користі. Наприклад, співробітники з Молдови, які багато років викладали уроки етики в загальноосвітніх школах, відвідали Київ і навчили українських колег, які хочуть здійснювати таку працю в себе на батьківщині. Таку взаємодопомогу ми прагнемо бачити і в інших напрямках своєї духовної праці, зокрема у служінні пенсіонерам, сімейним парам із численними проблемами тощо.

Усе це надзвичайно необхідно нам сьогодні. Досвідчені служителі можуть проводити семінари й ділитися своїми напрацюваннями з усіма охочими.

Також украї важливими є регулярні зустрічі наших місіонерів, де вони в малих групах тісно спілкуються і своїми свідченнями підбадьорюють один одного у вірі та служінні. У довірчій атмосфері вони

мають можливість розповісти про особисті проблеми й потреби, разом помолитися. На таких зустрічах місіонери отримують справжню братерську підтримку та натхнення для подальшого служіння.

У деяких країнах, де ми здійснюємо духовний труд, місіонерська діяльність дедалі більше обмежується державними законами, особливо це стосується співробітництва місцевих християнських організацій із партнерами на Заході. Проте

ми прагнемо й у цих умовах, коли багато інших партнерів змушені згортати свою діяльність, продовжувати служіння народам Сходу.

Крім того, ми хочемо духовно підтримати й західних християн, аби разом із ними протистояти ліберальним тенденціям сучасності, які дедалі більше проникають і на Схід.

Благословенний труд у виданні та розповсюдженні християнської літератури,

а також інші напрямки у служінні наших партнерів у країнах Східної Європи не могли б здійснюватися в таких масштабах без молитовної та фінансової підтримки чисельних друзів місії «Свет на Востоке». Співробітники Місіонерського союзу в Німеччині відчувають велику радість, що вони є сполучною ланкою між християнами всього світу. Тобто між нашими друзями на Заході, серця яких палають для поширення Євангелія, і співробітниками

місії на Сході, які працюють на місцях. Унаслідок цих об'єднаних зусиль здійснюється головне: світло Євангелія Ісуса Христа продовжує ширитися до краю землі, приносячи щедрий плід для вічності.

І ми впевнені, що доручення, отримане Місіонерським союзом «Свет на Востоке» від Господа сто років тому, ще далеке від свого остаточного завершення.

*Пастор Йоханнес Ланге,
директор місії*

Вальдемар Цорн

100 років місії «Свет на Востоке»
Минуле, сучасне та майбутнє
Місіонерського союзу для поширення Євангелія

Директор Павло Давидюк

Голова вид. МС «Свет на Востоке» Вальдемар Цорн

Переклад Олени Зенченко

Редактор Анна Назаренко

Коректор Ірина Савченко

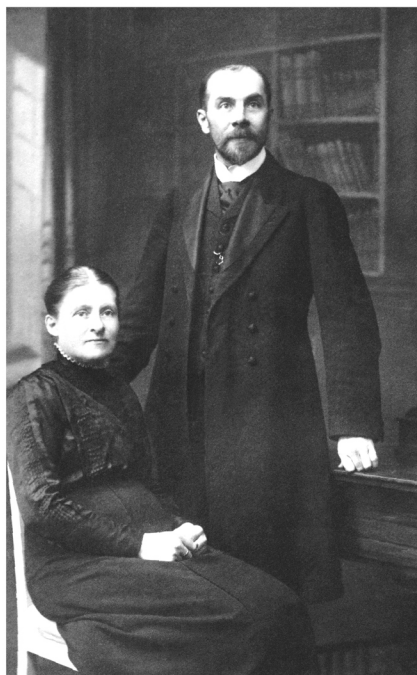
Художнє оформлення і дизайн Андрія Цорна та Клауса Ланге

Фотографії з архиву місії «Свет на Востоке»

Вид. № 02.567. Підписано до друку 21.02.2020 р. Папір – 130 г, крейд.
Формат 60х90/8. Гарнітура: AGOrusHR, Bookman C, Cambria, DecorC. Друк офсетний.
Умов.друк.арк. 14. Наклад 5 000 пр. Замовлення № 20-0257К.

РО «Українське місіонерське товариство „Світло на Сході“»,
вул. Хорольська, 30, м. Київ, 02090. Ідентифікаційний код: 14300272.
Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи до Державного реєстру видавців,
виготовлювачів і розповсюджувачів видавничої продукції від 15.02.2018, серія ДК, № 6016.

Надруковано в типографії ТОВ «Новий друк», вул. Магнітогорська, 1, м. Київ, 02094.
Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи до Державного реєстру видавців,
виготовлювачів і розповсюджувачів видавничої продукції від 28.07.2003, серія ДК, № 1447.

Ми черпали воду,
та коли з'явилася можливість передавати її
у благословення та радість іншим людям,
вода перетворилася на вино,
неміч – на силу,
а звичайна праця – на служіння любові.

Яків Крекер